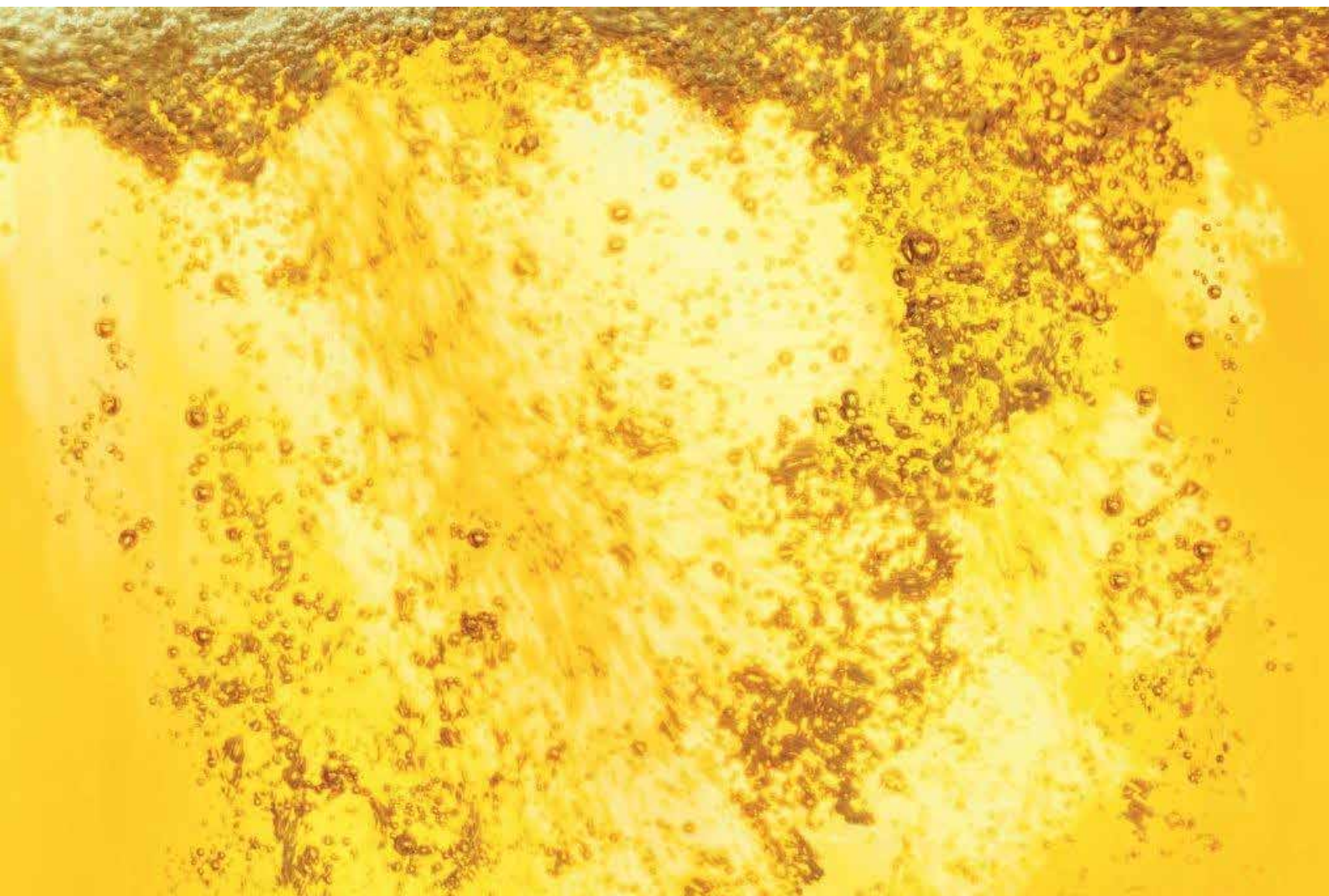

JAAERVERSLAG

HEINEKEN PENSIOENFONDS 2017

INHOUD

HET HEINEKEN PENSIOENFONDS IN 2017	5
KERNCIJFERS	6
VOORWOORD	7
VERSLAG VAN HET BESTUUR	8
1. KARAKTERISTIEKEN VAN HET FONDS	9
2. FINANCIËEL	13
3. GOVERNANCE EN RISICOMANAGEMENT	24
4. UITVOERING PENSIOENREGELING	35
5. ACTUARIËLE ANALYSE	36
6. COMMUNICATIE	37
7. TOEKOMSTPARAGRAAF	38
VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN	40
REACTIE BESTUUR	46
VERSLAG VISITATIECOMMISSIE	47
VERKLARING RAAD VAN TOEZICHT	51
JARREKENING	54
BALANS	55
STAAT VAN BATEN EN LASTEN	56
KASSTROOMOVERZICHT	57
TOELICHTING OP DE JARREKENING	58
GRONDSLAGEN	59
TOELICHTING OP DE BALANS	64
TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN	73
GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	77
OVERIGE GEGEVENS	78
STATUTAIRE REGELING OMTRENT HET SALDO	79
VERKLARING WAARMERKEND ACTUARIS	80
VERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	84
BIJLAGEN	90
1. PERSONALIA	91
2. ORGANOGRAM	92
3. DOELSTELLINGEN	93

DIRECTIE, U ZIJ DANK GEBRACHT
VOOR DIT ZOO BLIJ BERICHT
EEN PENSIOENFONDS, SCHOONST IDEEAAL,
WERD NU DOOR U GESTICHT!
DE OUDERDOM NIET MEER GEVREESD,
VOL MOED VOORUIT EN BLIJ
DE TOEKOMST BAART GEEN ZORGEN MEER,
NU ZORGT DE BROUWERIJ.

DE MAATSCHAPPIJ DIE BLIJVE NOG
EEN EEUWENTAL BESTAAN
WAT ZAKEN OOK TEN GRONDE GAAN
ZIJ MOET STEEDS VOORWAARTS GAAN.
'T DEBIET DAT NEME IMMER TOE
DIT ONZE WENSCH SLECHTS ZIJ.
WAT OOK VERGA OF WAT OOK VALL,
TOCH NOOIT DE BROUWERIJ.

Het brouwerijkoor van de HMB zingt op 13 februari 1923 bovenstaand lied voor de directie als dank voor het instellen van een pensioenfonds.

HET HEINEKEN PENSIOENFONDS IN 2017

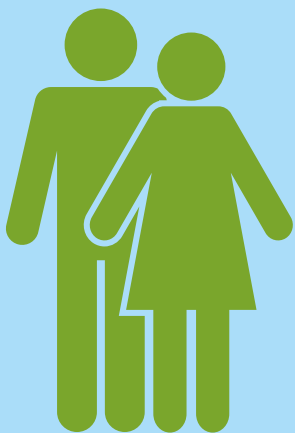

Beleggingsrendement over 2017

5,8%

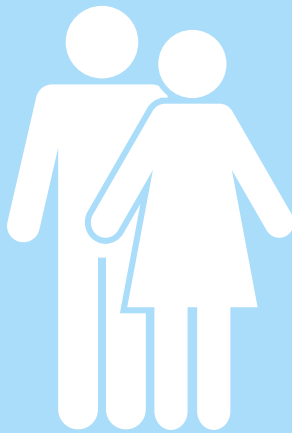
Beleidsdekkingsgraad eind 2017

110,2%

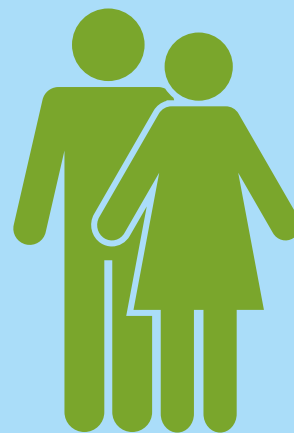
Gewezen deelnemers:

6.311

Deelnemers:

3.965

Pensioengerechtigden:

5.746

KERNCIJFERS

Bedragen x € 1 miljoen (tenzij anders vermeld)	2017	2016	2015	2014	2013
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	3.965	3.981	4.099	4.146	4.453
Gewezen deelnemers	6.311	6.147	5.986	5.838	5.667
Pensioengerechtigden	5.746	5.660	5.527	5.465	5.234
Totaal	16.022	15.788	15.612	15.449	15.354
Reglementsvariabelen					
Actieve deelnemers:					
Toeslagverlening per 1-1-2017	-	-	-	1,60%	-
Niet toegekende toeslagen	0,45%	0,65%	2,00%	0,40%	2,00%
Gewezen deelnemers en pensioengerechtigden:					
Toeslagverlening per 1-1-2017	-	-	-	0,45%	-
Niet toegekende toeslagen	0,45%	0,65%	1,10%	1,15%	2,90%
Pensioenuitvoering					
Ontvangen premie *	66	66	68	73	76
Zuivere kostendekkende premie *	78	70	69	65	84
Gedempte kostendekkende premie *	43	43	56	63	74
Pensioenuitvoeringskosten per verzekerde (in €)	125	126	136	132	129
Pensioenuitvoeringskosten per verzekerde excl. gewezen deelnemers (in €)	207	207	220	212	204
Uitkeringen	103	101	99	99	97
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Pensioenvermogen (conform DNB-methodiek)	3.568	3.392	3.126	3.080	2.706
Pensioenverplichtingen	3.167	3.246	3.037	2.916	2.454
Actuele dekkingsgraad	112,7%	104,5%	102,9%	105,6%	110,3%
Beleidsdekkingsgraad	110,2%	95,7%	103,4%	108,8%	-
Reële dekkingsgraad	89,2%	78,8%	84,5%		
Minimaal vereist eigen vermogen (MVEV)	134	137	125	120	101
Totaal vereist eigen vermogen (VEV)	725	712	727	670	591
Vereiste dekkingsgraad	122,9%	121,9%	123,9%	123,0%	124,1%
Gemiddelde rekenrente	1,5%	1,3%	1,7%	1,9%	2,7%
Beleggingen					
Aandelen	1.444	1.346	1.268	1.287	1.132
Onroerend goed	345	254	178	191	189
Vastrentend	1.320	1.275	1.205	1.099	901
Overige beleggingen	405	419	428	447	414
Beleggingsrendement					
Portefeuillerendement	5,8%	8,8%	2,8%	14,4%	6,2%
Rendement strategische benchmark	5,8%	8,3%	2,4%	11,7%	4,1%
Matchingspercentage per balansdatum	26%	25%	25%	25%	23%

* Vanaf 2013 exclusief de premies voor de Versleepregeling

VOORWOORD

Financieel was 2017 een goed jaar voor het Heineken Pensioenfonds. Onze beleidsdekkingsgraad steeg gedurende het jaar van 95,7% naar 110,2%. Dat was voor een deel te danken aan een stijging van de rekenrente, waardoor de waarde van onze verplichtingen minder werd. Ook de beleggingen droegen positief bij met een rendement van 5,8%.

Op basis van de beleidsdekkingsgraad van 31 december 2017 hebben we de pensioenen op 1 januari 2018 kunnen verhogen met 0,02% het maximale wat mogelijk was binnen de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Natuurlijk is dat onvoldoende voor het realiseren van onze ambitie, het laten meegroeien van alle pensioenen met de prijsstijgingen in Nederland. Maar na een aantal jaren zonder toeslagverlening, zien wij het wel als een eerste, voorzichtig positief signaal naar onze (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

In dit jaarverslag leggen wij verantwoording af over alles wat er speelde bij het pensioenfonds in het afgelopen jaar. Ook in 2017 is er weer veel werk verricht. Er is een uitgebreid onderzoek geweest door onze toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB), naar het vermogensbeheer en risicomanagement. We hebben ingericht dat we voldoen aan EMIR en we hebben ons voorbereid op het uitwisselen van onderpand met onze tegenpartijen voor valuta-afdekking. Belangrijk was ook de voorbereiding op de nieuwe privacy wetgeving en de voorbereiding voor de omzetting naar de nieuwe pensioenrichtleeftijd per 1 januari 2018, namelijk 68 jaar. Naast al deze onderwerpen liep het dagelijkse werk ook gewoon door en dit heeft de nodige extra inzet gevraagd van de uitvoeringsorganisatie.

Graag wil ik iedereen bedanken die zich in 2017 heeft ingezet voor ons fonds. Naast het verantwoordingsorgaan en de uitvoeringsorganisatie, deze keer speciaal de leden van de visitatiecommissie. Het jaar 2017 is het laatste geweest waarin de visitatiecommissie intern toezicht heeft gehouden op het fonds. Vanaf 1 januari 2018 hebben wij een raad van toezicht. Wij hebben de samenwerking met de visitatiecommissie als constructief ervaren, de samenwerking met de nieuw benoemde raad van toezicht is inmiddels veelbelovend gestart.

Robin Hoytema van Konijnenburg,
voorzitter bestuur Stichting Heineken Pensioenfonds

VERSLAG VAN HET BESTUUR

1. KARAKTERISTIEKEN VAN HET PENSIOENFONDS

Profiel

Ontstaan en status

Heineken heeft in Nederland sinds 1923 een pensioenregeling. De Stichting Heineken Pensioenfonds voert de pensioenregeling sinds 1952 uit.

De Stichting Heineken Pensioenfonds is statutair gevestigd te Amsterdam, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41200618 en aangesloten bij de Pensioenfederatie. De laatste statutenwijziging dateert van 18 december 2017 en betrof vooral aanpassingen vanwege de aanstelling van de Raad van Toezicht. De Stichting Heineken Pensioenfonds hanteert ook de naam het Heineken Pensioenfonds of het HPF. Hierna zullen we veelal de term het (pensioen) fonds gebruiken.

Doel

Het doel van het pensioenfonds is om aan de pensioengerechtigde (gewezen) werknemers van Heineken en hun nagelaten betrekkingen oudedags-, partner-, wezen- en arbeidsongeschiktheids-pensioen uit te keren volgens bij pensioenreglementen te stellen regels.

Het pensioenfonds is een ondernemingspensioenfonds en voert de pensioenregeling uit van Heineken Nederlands Beheer B.V. en gelieerde ondernemingen en de werknemers van het pensioenfonds zelf. De gelieerde ondernemingen zijn Heineken Group B.V., Heineken International B.V. en Proseco B.V. Gezamenlijk worden deze Heineken ondernemingen in dit jaarverslag aangeduid als “de werkgever”.

Bij het pensioenfonds worden de pensioenen opgebouwd van werknemers die in dienst zijn van de werkgever of bij het pensioenfonds zelf. Ook zijn de pensioenaanspraken en -rechten van gewezen deelnemers en pensioengerechtigden ondergebracht.

De uitvoeringsovereenkomst en de pensioenregelingen zijn beschikbaar op de website van het fonds www.heinekenpensioenfonds.nl.

Deelnemers

Bij het fonds zijn uit hoofde van het Pensioenreglement ultimo 2017 de pensioenen verzekerd van 16.022 deelnemers. In onderstaande tabel is een mutatieoverzicht opgenomen met de ontwikkelingen in het deelnemersbestand.

Aantal		Actieve deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioengerechtigden	Totaal
	31-12-2016	3.981	6.147	5.660	15.788
In dienst		390	-	-	390
Gepensioneerd		-99	-119	218	0
Overleden		-10	-47	-209	-266
Einde dienstverband		-289	289	-	0
Overige mutaties		-8	41	77	110
	31-12-2017	3.965	6.311	5.746	16.022

Missie, visie en strategie

Het pensioenfonds heeft tot opdracht het uitvoeren van de pensioenregelingen van de werkgever. Het bestuur van het pensioenfonds heeft een eigen verantwoordelijkheid, binnen de kaders van de wet- en regelgeving, ten aanzien van de met de werkgever afgesloten uitvoeringsovereenkomst en de tussen werkgever en werknemers afgesproken pensioenovereenkomst. Deze verantwoordelijkheid strekt zich ook uit tot de beslissing over het in uitvoering nemen van (gewijzigde) afspraken van de pensioenregeling.

Leidraad bij de beleidsbepaling door het bestuur is de evenwichtige afweging van de belangen van alle bij het fonds betrokken partijen.

De missie is de primaire functie van het pensioenfonds. Hierin houdt het rekening met bepaalde waarden en normen. In de visie geeft het pensioenfonds aan wat het belangrijk vindt en wat voor organisatie het wil zijn. In de strategie komt tot uiting hoe het pensioenfonds de middelen inzet om zijn strategische doelen te bereiken.

Missie

Het pensioenfonds voert de pensioenregeling uit van de werkgever en kent de pensioenen toe aan de (gewezen) deelnemers en de pensioengerechtigden op grond van de voor hen geldende pensioenreglementen. Het pensioenfonds houdt bij de uitvoering van de pensioenregeling rekening met de gevolgen van zijn handelen op de maatschappij.

Visie

Het pensioenfonds wil voor zowel de (gewezen) deelnemers, de pensioengerechtigden als de werkgever een duurzaam en betrouwbaar pensioenfonds zijn. Het pensioenfonds wil daarbij blijf geven van zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid en trachten het voor risico gecorrigeerde financiële rendement te maximaliseren. Bij deze visie zijn de visies van de stakeholders meegewogen. Het bestuur voert hiertoe een solide financieel beleid en toetst of dit in overeenstemming is met wet- en regelgeving. Hierbij streeft het pensioenfonds naar het behoud van koopkracht van de pensioenen middels het verlenen van toeslagen.

Strategie

De strategie van het pensioenfonds is uitgewerkt in de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) van het pensioenfonds en andere beleidsdocumenten en nota's, die periodiek worden beoordeeld en herzien.

De belangrijke onderdelen zijn:

- **Beleggings- en risicobeleid**

Het aanwezige pensioenkapitaal wordt op een solide wijze beheerd conform het prudent person-beginsel. Bij het bepalen van de risicohouding houdt het pensioenfonds het evenwicht tussen de belangen van verschillende generaties en belangengroepen in beeld. Bij het vaststellen van het beleggingsbeleid wordt rekening gehouden met de verschillende belangen van de verschillende belangengroepen.

- **Verantwoording en (mede-)zeggenschap van belanghebbenden**

Het bestuur legt verantwoording af aan de (gewezen) deelnemers, de pensioengerechtigden en aan de werkgever. Het pensioenfonds legt verantwoording af over de uitvoering van de

pensioenregeling en de genomen besluiten aan het verantwoordingsorgaan en middels de jaarrekening. De deelnemers, de pensioengerechtigden en de werkgever zijn vertegenwoordigd in het bestuur en het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds.

Bij de uitvoering van de pensioenregeling houdt het pensioenfonds goed contact met de werkgever, de vakorganisaties en de Vereniging van Gepensioneerden bij Heineken (VVGH) en hecht het waarde aan een goede klanttevredenheid.

Het pensioenfonds is aanspreekbaar op zijn gedrag en zijn besluiten.

- **Integere bedrijfsvoering**

Processen zijn goed en adequaat ingericht en worden gemonitord. Risico's worden continu afgewogen en adequaat gemanaged. Hierbij zijn de kernwaarden dat het pensioenfonds de aan haar toevertrouwde taken deskundig en professioneel uitvoert op een adequate, correcte, weloverwogen en zorgzame wijze. Het beleid is evenwichtig en zorgvuldig vormgegeven.

Bij inschakeling van externe partijen moeten ook die aan de gestelde wettelijke eisen en normen voldoen. Daarom wordt grote waarde gehecht aan integriteit en is het pensioenfonds alert op alles wat deze in gevaar zou kunnen brengen.

- **Communicatiebeleid**

Het pensioenfonds wil helder en open communiceren over de pensioenregeling, de financiële positie van het pensioenfonds en de risico's die daaraan verbonden zijn voor de belanghebbenden. Dit komt vooral tot uitdrukking in onze aandacht voor communicatie en inzicht in pensioenen.

Doelstellingen

Het pensioenfonds heeft zich ten doel gesteld om pensioenen en andere uitkeringen ter zake van ouderdom, invaliditeit en overlijden aan pensioengerechtigde gewezen werknemers alsmede hun nagelaten betrekkingen te verstrekken, overeenkomstig de bepalingen van de pensioenreglementen en de statuten. Het pensioenfonds wil dit doel bereiken door:

- Het uitvoeren van de pensioenregelingen zoals in de pensioenreglementen omschreven;
- Het vormen, in stand houden en beheren van een vermogen, bestemd om daaruit de pensioen-uitkeringen te voldoen;
- Het sluiten van overeenkomsten van verzekering of herverzekering met één of meer in Nederland werkzaam zijnde levensverzekeringsmaatschappijen als bedoeld in de Pensioenwet;
- Alle andere wettige middelen die in de ruimste zin met het één en/of ander verband houden.

In de uitvoering van de kernactiviteiten van het fonds, zijnde het administreren, beheren en uitbetalen van de pensioenen en het vermogensbeheer, staan zowel vertrouwelijkheid als maximale kwaliteit van dienstverlening voorop.

Behaalde doelstellingen

Het bestuur heeft meetbare strategische doelstellingen vastgesteld in 2017 op grond van de Asset Liability Management (ALM) studie die in 2015 heeft plaatsgevonden. Deze doelstellingen zullen gelden tot het vaststellen van nieuwe meetbare strategische doelstellingen op basis van de nieuwe ALM-studie die in 2018 wordt uitgevoerd.

Een gedetailleerde toelichting op de geformuleerde doelstellingen is opgenomen in bijlage 3.

Het beleid is in lijn geweest met de missie, visie en strategie van het fonds. De meeste gestelde doelen zijn bereikt. De doelstelling ten aanzien van het behoud van koopkracht van de pensioenen middels het verlenen van toeslagen is de enige doelstelling die niet gehaald is en derhalve een aandachtspunt blijft.

Door de verbetering van onze financiële positie hebben we de pensioenen op 1 januari 2018 voor het eerst sinds 2014 weer gedeeltelijk kunnen verhogen. Op 31 december 2017 (het meetmoment voor het besluit om toeslag te verlenen) bedroeg onze beleidsdekkingsgraad 110,2%. Op basis hiervan heeft het bestuur de pensioenen op 1 januari 2018 met 0,02% kunnen verhogen. Dat is bij lange na niet voldoende om onze ambitie te realiseren, het compenseren van de prijsstijgingen in Nederland. Maar het is wel een positief signaal na jaren van stilstand.

Als de huidige trend voortzet, zullen we de pensioenen naar verwachting de komende jaren opnieuw gedeeltelijk kunnen verhogen. Volledige toeslagverlening ligt de komende jaren nog niet in het verschiet. De kans dat we de komende jaren de pensioenen moeten verlagen is nog steeds aanwezig, maar door de verbetering van onze financiële positie is die kans wel kleiner geworden.

Verder geldt dat het verbeteren van het risicomanagement in alle geledingen nog extra aandacht zal vergen in 2018. Dit betreft het optimaliseren van de governance van het risicomanagement bij het pensioenfonds, het risicobeleid en -proces. Hierbij zal onder meer een duidelijke splitsing worden gemaakt in strategisch en operationeel risicomanagement.

2. FINANCIËEL

Ontwikkeling financiële positie in 2017

De financiële positie van het Heineken Pensioenfonds is in 2017 verbeterd. We begonnen het jaar met een actuele dekkingsgraad van 104,5% en een beleidsdekkingsgraad van 95,7%. We sloten 2017 af met een actuele dekkingsgraad van 112,7% en een beleidsdekkingsgraad van 110,2%. Ultimo 2017 was er sprake van een tekort (de vereiste dekkingsgraad was 122,9%).

Er waren twee hoofdoorzaken voor de verbetering van onze financiële positie:

- **de beleggingsresultaten**

In 2017 hebben we een rendement gehaald van 5,8%. Dat is minder dan in 2016, maar de beleggingen hebben niettemin positief bijgedragen aan onze dekkingsgraad. In de paragraaf Beleggingen vindt u een verdere analyse van de beleggingsresultaten.

- **de rente**

In 2017 is de rente waarmee wij onze pensioenverplichtingen moeten berekenen iets gestegen, namelijk van 1,3% (gemiddeld in 2016) tot 1,5% (gemiddeld in 2017). Bij een hogere rekenrente dalen onze pensioenverplichtingen, oftewel: we hoeven minder geld 'in kas' te hebben voor de pensioenen. Dat heeft een positief effect op de dekkingsgraad.

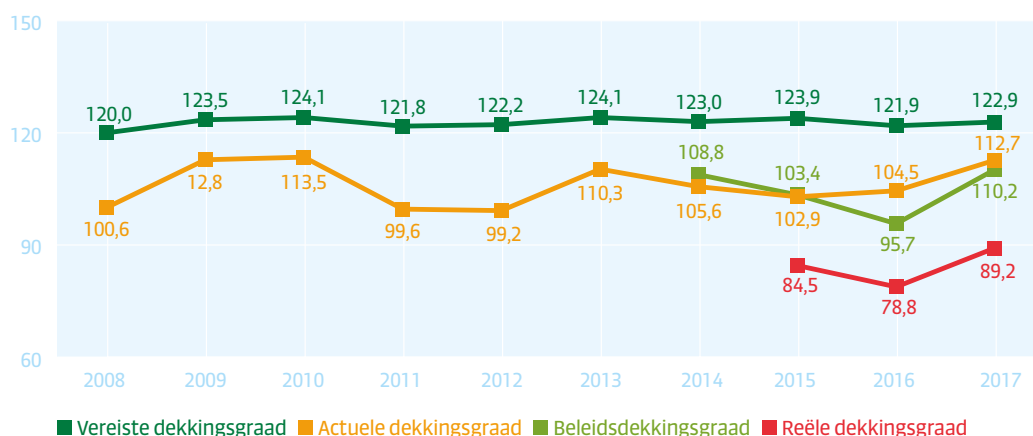
Ons pensioenvermogen groeide in 2017 aan van € 3.392 miljoen naar € 3.568 miljoen op 31 december (berekend volgens de DNB-methodiek). Onze pensioenverplichtingen daalden van € 3.246 miljoen naar € 3.167 miljoen.

Met de beleidsdekkingsgraad van 110,2% voldeden we eind 2017 aan de wettelijke minimumeis van 104,2%. We lagen voor op het schema van ons herstelplan, dat voor eind 2017 een beleidsdekkingsgraad van 106,7% voorzag. We voldoen pas aan alle wettelijke normen bij een beleidsdekkingsgraad van 122,9%. Deze wordt jaarlijks voor ons fonds vastgesteld.

Als gevolg van een beleidsdekkingsgraad van 110,2% ultimo 2017 was het fonds verplicht een herstelplan op te stellen vóór 1 april 2018. De verwachting van het herstelplan is dat voor zowel de actieven als de inactieven gedurende de eerste jaren een gedeeltelijke toeslag zal worden toegekend. Er is vooralsnog geen noodzaak om de pensioenen te korten om binnen de herstelperiode aan het vereist eigen vermogen van 122,9% te voldoen.

Het herstelplan van het fonds ligt ter goedkeuring bij DNB.

DEKKINGSGRAAD

De actuele dekkinggraad geeft de verhouding tussen het vermogen en de pensioenverplichtingen weer aan het eind van een maand. De beleidsdekkinggraad is een weergave van de gemiddelde stand van de actuele dekkinggraad over de laatste twaalf maanden. De beleidsdekkinggraad, die daarmee wat minder gevoelig is voor fluctuaties, is de basis voor belangrijke beslissingen van het bestuur zoals het besluit om toeslag te verlenen. Bij de reële dekkinggraad worden de (voorwaardelijke) toekomstige indexaties meegenomen bij de berekening.

Verloop pensioenvermogen en technische voorzieningen:

Bedragen x € 1 duizend	Pensioenvermogen	Technische voorzieningen
Stand per 31-12-2016	3.391.952	3.245.787
Belegingsresultaten/marktrente	194.224	-46.518
Premiebijdragen	83.838	77.998
Waardeoverdrachten	-1.397	-1.391
Kosten	-1.770	-2.055
Kanssystemen	-	-5.677
Uitkeringen	-102.677	-102.760
Overige	46	1.056
Correcties voorziening	-	845
Achtergestelde lening op marktwaarde	3.878	-
Stand per 31-12-2017	3.568.094	3.167.285

Verloop dekkingsgraad:

In procenten	2017	2016	2015	2014	2013
Dekkingsgraad voorgaande jaar	104,5	102,9	105,6	110,3	99,2
Premieres resultaat	-0,1	0,1	0,3	0,7	0,5
Uitkering en afkopen	0,4	0,5	0,2	0,4	-
Toeslagen	-	-	-	-0,9	0,1
Interesresultaat	7,6	-0,2	-2,9	-5,3	8,7
Effect marktwaarde achtergestelde lening	0,1	0,4	-0,6	-	1,7
Wijziging grondslagen	-	0,7	-	0,3	
Overig	0,2	0,1	0,3	0,1	0,1
Totaal mutaties	8,2	1,6	-2,7	-4,7	11,1
Dekkingsgraad einde van het jaar	112,7	104,5	102,9	105,6	110,3

Bij het besluit om toeslag te verlenen, gelden de volgende wettelijke normen als vertrekpunt:

Beleidsdekkingsgraad	
Lager dan 110%	Geen toeslag mogelijk
Tussen 110% en ca. 125%	Gedeeltelijke toeslag mogelijk
Vanaf ca. 125%	Volledige toeslag mogelijk

We streven ernaar de pensioenen jaarlijks te verhogen met het percentage van de prijsstijgingen in Nederland (CPI). Tot 2016 was de maatstaf voor actieve deelnemers overigens het volgen van de loonontwikkeling bij Heineken. De afgelopen jaren hebben de pensioenen een achterstand opgelopen.

Toeslag overzicht actieve deelnemers over de laatste 10 jaar:

Per 1 januari	Maatstaf (CAO-loonindex) (1)	Toegekend	Niet-toegekend
2009	3,55%	-	3,55%
2010	2,00%	2,00%	-
2011	1,30%	0,95%	0,35%
2012	2,00%	-	2,00%
2013	2,00%	-	2,00%
2014	2,00%	1,60%	0,40%
2015	2,00%	-	2,00%
2016	0,65%	-	0,65%
2017	0,45%	-	0,45%
2018	1,33%	0,02%	1,31%

(1) Vanaf 1-1-2016 is de maatstaf voor de actieve deelnemers de CPI-index.

Toeslag overzicht niet-actieve deelnemers over de laatste 10 jaar:

Per 1 januari	Maatstaf (CPI-index)	Toegekend	Niet-toegekend
2009	2,80%	-	2,80%
2010	0,75%	0,35%	0,40%
2011	1,60%	0,65%	0,95%
2012	2,65%	-	2,65%
2013	2,90%	-	2,90%
2014	1,60%	0,45%	1,15%
2015	1,10%	-	1,10%
2016	0,65%	-	0,65%
2017	0,45%	-	0,45%
2018	1,33%	0,02%	1,31%

Effect aanpassing levensverwachting

In 2013 heeft het bestuur besloten om de aanpassingen van de levensverwachting te betrekken bij het besluit om toeslag te verlenen. Zowel in 2012, 2014 als in 2016 is de levensverwachting gewijzigd. Deze wijzigingen konden met toekomstige toeslagverlening worden verrekend. Dit besluit was gebaseerd op de veronderstelling dat de actieve deelnemers, zodra de levensverwachting sneller toeneemt dan verwacht, met hun premies onevenredig zouden bijdragen aan de verhoging van de ingegane pensioenen. Nu toeslagverlening in 2018 aan de orde is, hebben we de werkelijke effecten doorgerekend en zijn we tot de slotsom gekomen dat de verdeling van de voor- en nadelen veel ingewikkelder ligt. Het blijkt niet mogelijk groepsgewijs eenduidig vast te stellen bij wie de gunstige en bij wie de nadelige effecten van de wijziging van de levensverwachting terecht komen. Het bestuur heeft daarom besloten om de aanpassingen van de levensverwachting niet met de toeslagverlening te verrekenen.

Inhaaltoeslag

Indien het eigen vermogen van het pensioenfonds groter is dan het vereist eigen vermogen dan is herstel van gekorte pensioenaanspraken en -rechten en het toepassen van inhaaltoeslagen onder voorwaarden mogelijk. Het totaal van de niet verleende toeslag per 1 januari 2018 voor niet-actieven bedraagt 15,27% en voor actieven 13,40%

Ontwikkeling reserves

De reserves van het fonds (het totaal van de vrije reserve, het vereist eigen vermogen inclusief het minimaal vereist eigen vermogen) bedroeg eind 2017 € 288 miljoen. Het tekort van de vrije reserves is gedaald van € 675 miljoen eind 2016 tot € 437 miljoen eind 2017. Het totaal vereist eigen vermogen bedroeg eind 2017 22,9% (€ 725 miljoen). Dit is inclusief het minimaal vereist eigen vermogen van 4,2% van de totale verplichtingen. Eind 2016 bedroeg het vereist eigen vermogen 21,9%. De stijging van het vereist eigen vermogen wordt onder andere veroorzaakt door de gewijzigde strategische beleggingsmix in 2018. Bij de bepaling van het vereist eigen vermogen per eind 2017 is uitgegaan van de nieuwe strategische mix uit het beleggingsplan 2018.

Bedragen x € 1 miljoen	2017	2016
Vereist Eigen Vermogen (excl. het minimaal vereiste)	591	575
Minimaal Vereist Eigen Vermogen	134	137
Totaal Vereist Eigen Vermogen	725	712
Vrije reserve	-437	-675
Reserves	288	37

Heineken heeft in 2003 een renteloze achtergestelde lening aan het fonds verstrekt, die alleen na goedkeuring van DNB opeisbaar is. Eind 2017 bedraagt de nominale waarde van de lening € 112,8 miljoen. De marktwaarde van de achtergestelde lening bedraagt ultimo 2017 € 57 miljoen. Deze marktwaarde mag worden meegeteld als eigen vermogen.

Beleggingen

In 2017 boekten we een rendement van 5,82% op de totale beleggingsportefeuille. Dit is na aftrek van de directe, aan de fondsen toe te rekenen, beleggingskosten. Met ons rendement presteerden we beter dan onze strategische benchmark, die uitkwam op een rendement van 5,77%. De kosten opgenomen in de waardeverandering van de beleggingen bedraagt 0,41%. Daarnaast hebben we 0,04% aan gefactureerde kosten die tevens in het rendement worden verrekend. Het rendement voor aftrek van de kosten vermogenbeheer kan derhalve gesteld worden op 6,22%.

We beleggen het pensioenvermogen op solide wijze, met als doel een optimaal rendement te halen bij een aanvaardbaar risico. Eens in de drie jaar onderzoeken we met een ALM-studie welke beleggingsmix het beste past bij ons pensioenfonds. Ook de mate van afdekking van het rente- en valutarisico speelt een belangrijke rol. Dat alles wordt getest onder uiteenlopende economische scenario's, zowel optimistische als pessimistische.

Uitgangspunt is onze pensioenambitie: we willen over de lange termijn niet alleen de pensioenen kunnen uitbetalen, maar we streven er ook naar om de prijsstijgingen te compenseren door toeslagverlening. Verder kijken we naar zaken als de samenstelling van ons pensioenfonds, naar een evenwichtige belangenafweging tussen de verschillende groepen belanghebbenden, en naar hoeveel risico het bestuur en onze deelnemers en pensioengerechtigden aanvaardbaar vinden. Op basis daarvan stellen we ons strategisch beleggingsbeleid samen. Dat strategische beleid is in 2017 niet gewijzigd ten opzichte van 2016.

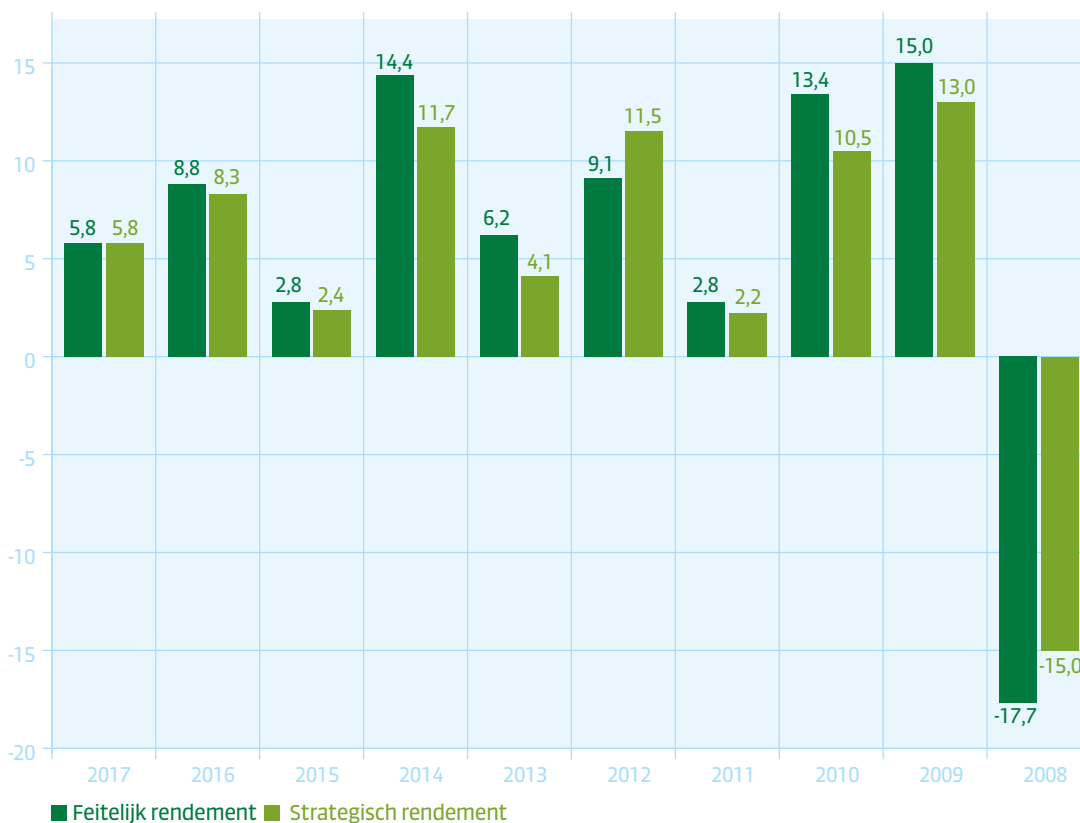
Resultaten

In de tabel hieronder ziet u hoe we ons vermogen in 2017 belegden en wat de rendementen van de verschillende soorten beleggingen en de bijbehorende benchmarks waren.

Rendement 2017

Soort belegging	% van belegde vermogen (strategisch)	% van belegde vermogen (feitelijk)	Rendement HPF 2017	Rendement strategische benchmark
Nominale Staatsobligaties (incl. hypotheek)	30	33,1	-0,2	-0,5
Investment Grade Credits	5	4,4	0,2	0,2
Inflation Linked Bonds	5	-	-	-
High Yield Bonds	2,5	1,7	0,1	0,1
Emerging Market Debt	2,5	2,2	-	-0,1
Aandelen	38	40,7	4,0	4,0
Onroerend Goed	7	9,7	1,2	1,0
Hedgefonds	7,5	6,9	-0,2	0,1
Commodities	2,5	0,6	0,1	0,1
Cash	-	0,7	-	-
Resultaat voor valutahedge	100	100	5,2	4,9
Valutahedge	-	-	0,6	0,9
Totaal	100	100	5,8	5,8

RENDEMENTEN OVER DE AFGELOPEN TIEN JAAR

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het Heineken Pensioenfonds belegt een vermogen van meer dan drie miljard euro. Dat doen we om een zo goed mogelijk rendement te halen bij een verantwoord risico. Tegelijkertijd hebben we oog voor de maatschappelijke impact van onze beleggingen. Zo maken we ons sterk voor het respecteren van mensenrechten, integer ondernemingsbestuur en het beschermen van het milieu. Hoe we dat doen, is vastgelegd in ons beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen (mvb), dat een integraal onderdeel uitmaakt van ons beleggingsbeleid. Door bewust rekening te houden met de mvb factoren bij onze beleggingen onderstrepen we onze maatschappelijke verantwoordelijkheid en proberen we tegelijkertijd positief bij te dragen aan het risicorendementsprofiel van de beleggingen. Het mvb beleid wordt periodiek gemonitord en geëvalueerd. We besteden dan ook regelmatig aandacht aan het mvb beleid in bestuursvergaderingen en hebben een mvb missie, visie en langetermijndoelstelling vastgesteld. Ook is mvb opgenomen in onze investment beliefs. In 2017 hebben we ons beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen opnieuw getoetst aan de opvattingen van onze deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever (onder andere door een enquête en bijeenkomsten). We hechten waarde aan transparantie over ons mvb beleid. We rapporteren erover op onze website en in onze nieuwsbrief. Onze uitsluitingslijst en informatie over het mvb beleid vindt u op onze website via de volgende link:

<http://www.heinekenpensioenfonds.nl/over-het-pensioenfonds/maatschappelijk-verantwoord-beleggen>

Ons mvb beleid werd in 2017 beloond met een gedeelde elfde plaats op de mvb ranglijst van de 50 grootste pensioenfonds in Nederland. Deze wordt jaarlijks samengesteld door de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO). Door ons gevoerde beleid zijn we de laatste jaren sterk gestegen. In 2015 stonden wij nog op plaats vierentwintig en in 2016 op plaats zestien.

Ons mvb-beleid in de praktijk

Wij beleggen een groot deel van ons vermogen via externe beheerders. Bij het selecteren van deze beheerders beoordelen wij hun mvb beleid. Daarna blijven wij hun prestaties op dit gebied monitoren. Daar waar mogelijk vragen we de beheerders de Global Compact principes en Principles for Responsible Investment (PRI) van de Verenigde Naties toe te passen. Dit is wat wij verder, samen met onze beheerders, doen ten aanzien van mvb:

Stemmen:

De beheerders van onze aandelenportefeuilles maken wereldwijd gebruik van hun stemrecht. We hebben afgesproken dat er gestemd wordt volgens richtlijnen die afgeleid zijn van het International Corporate Governance Network (ICGN). De beheerders van de aandelenportefeuilles rapporteren aan ons over de uitoefening van het stemrecht.

Engagement (dialoog voeren):

Onze vermogensbeheerders gaan namens ons, waar nodig, de dialoog aan met ondernemingen om goede corporate governance, sociale en milieu-aspecten te stimuleren.

Positieve selectie:

Positieve selectie is verweven in de manier waarop een van onze beheerders mvb kenmerken integreert in het beleggingsproces. Bij de andere beheerders hebben we ervoor gekozen om alleen engagement toe te passen. Als we via al onze beheerders positieve selectie zouden toepassen, zouden we geen mogelijkheden meer hebben om de dialoog aan te gaan met bedrijven die minder presteren op mvb gebied.

Collectieve rechtszaken:

We nemen deel aan collectieve rechtszaken (class actions) tegen bedrijven die overtredingen hebben begaan en daardoor financiële schade hebben veroorzaakt voor de aandeelhouders. Met behulp van deze class actions probeert het fonds de financiële schade voor het pensioenfonds vergoed te krijgen. Daarnaast wordt door middel van class actions

geprobeerd de corporate governance in het algemeen te verbeteren.

Duurzaam vastgoed:

We stimuleren vastgoedbeheerders om een duurzaamheidsbeleid te voeren. We beleggen in vastgoedfondsen die een Green Star waardering hebben behaald in het jaarlijkse Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) onderzoek.

Uitsluiten:

We hebben een lijst van bedrijven en landen waarin we niet beleggen. We beleggen niet in bedrijven die te maken hebben met clusterbommen en landmijnen. Bovendien beleggen we niet in bedrijven die in strijd handelen met het non-proliferatieverdrag. Het non-proliferatieverdrag is een verdrag dat het bezit van kernwapens probeert te beperken. We beleggen ook niet in nieuw uitgegeven effecten en financiële producten van een aantal geselecteerde ondernemingen in Rusland. Bovendien beleggen we niet in staatsobligaties van landen die vallen onder het wapenembargo van de VN vanwege systematische schendingen van mensenrechten. Onze intern beheerde staatsobligatieportefeuille van ontwikkelde landen moet een gewogen gemiddelde ranking van 20 of lager hebben op basis van de laatst publiekelijk beschikbare RobecoSAM's Country Sustainability Ranking.

Ook kunnen we uiteindelijk besluiten niet meer te beleggen in bedrijven als die, na het aangaan van een dialoog, onvoldoende gedragsverbetering laten zien.

Kosten

Beleggingskosten

Om ons vermogen optimaal te beheren maken wij uiteraard kosten. In totaal bedroegen onze beleggingskosten in 2017 € 17 miljoen (2016: 12 miljoen). Dat was 0,50% (2016: 0,38%) van het gemiddelde belegde vermogen. Hiermee lijkt het alsof de kosten hoger uit vielen dan in 2016. Echter deze stijging wordt met name veroorzaakt doordat we meer inzicht hebben gekregen in de kosten die in de fondsen zijn opgenomen. We hebben ten opzichte van vorige jaren de werkelijke kosten van alle fondsen in kaart gebracht middels een uitvraag bij de managers. De beleggingskosten die separaat zijn opgenomen in de jaarrekening en geen onderdeel uitmaken van de waardeverandering van de beleggingen vertonen een lichte absolute stijging. Dit is te verklaren door het licht hogere gemiddelde belegde vermogen. De kosten bestaan uit:

- *gefactureerde kosten*
Dit zijn kosten die externe partijen in rekening brengen, maar ook het deel van onze eigen uitvoeringskosten dat we toerekenen aan de in eigen beheer uitgevoerde beleggingen.
- *niet-gefactureerde kosten*
Dit zijn kosten die door de externe partijen direct in mindering worden gebracht op de waardering van de beleggingen. Van deze kosten maken wij een berekening op basis van door de fondsbeheerders opgegeven percentages of bedragen. Vermogensbeheerders geven steeds meer en beter inzicht in hun kosten waardoor wij steeds transparanter kunnen rapporteren over deze kosten. Een vergelijking met voorgaand boekjaar lijkt derhalve een stijging te laten zien maar feitelijk hoeft dit geen stijging te zijn. Deze kosten waren in het verleden ook al in de fondsen opgenomen maar werden niet separaat zichtbaar gemaakt.

De gefactureerde kosten zijn expliciet opgenomen in de jaarrekening, de niet-gefactureerde kosten zijn niet expliciet opgenomen in de jaarrekening maar in mindering gebracht op de beleggingsopbrengsten. In de tabel op de volgende pagina ziet u een uitsplitsing van de kosten.

Bedragen x € duizend	2017		2016	
		% van gem. belegd vermogen		% van gem. belegd vermogen
Gefactureerde kosten vermogensbeheer	1.286	0,04%	1.197	0,04%
Gefactureerde overige beleggingskosten*	741	0,02%	745	0,02%
Beleggingskosten	2.027	0,06%	1.942	0,06%
Uitvoeringskosten toegedeeld aan beleggingen*	921	0,03%	861	0,03%
Kosten opgenomen in de jaarrekening	2.948	0,09%	2.803	0,09%
Beheer vergoedingen	6.257	0,18%	7.226	0,22%
Prestatieafhankelijke vergoedingen	492	0,01%	-	
Transactiekosten	4.259	0,12%	372	0,01%
Overige beleggingskosten in fondsen	3.445	0,10%	1.883	0,06%
Kosten opgenomen in de waardeverandering van de beleggingen	14.453	0,41%	9.481	0,29%
Totaal beleggingskosten	17.401	0,50%	12.284	0,38%

* Deze kosten zijn niet opgenomen in de waardeverandering van de beleggingen

Bij de beleggingskosten is uitgegaan van de door de manager opgegeven kosten. Bij de zelf uitgevoerde valutatransacties is uitgegaan van 5-basispunten aan kosten, conform een van de opties uit de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Bij de intern uitgevoerde transacties in vastrentende waarden is uitgegaan van de in dezelfde aanbeveling genoemde staffel, waarbij voor stukken van tegenpartijen met een AAA-rating 10 basispunten aan kosten is gerekend en voor de overige stukken 35 basispunten.

	2017				2016
	Vaste beheerkosten	Performance gerelateerd	Transactie-kosten	Totaal	Totaal
Vastgoed	0,04%	0,00%	0,02%	0,07%	0,05%
Aandelen	0,06%	0,00%	0,02%	0,08%	0,05%
Vastrentend	0,03%	0,01%	0,01%	0,05%	0,03%
Hedgefonds	0,05%	0,01%	0,05%	0,12%	0,11%
Overige beleggingen	0,03%	0,00%	0,01%	0,03%	0,03%
Derivaten	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%	0,00%
Totaal	0,21%	0,02%	0,12%	0,35%	0,27%
Uitvoeringskosten				0,03%	0,03%
Bewaarloon				0,01%	0,01%
Advieskosten				0,00%	0,00%
Overig				0,12%	0,07%
Totaal				0,50%	0,38%

In 2017 gaven we € 2 miljoen (in 2016 was dit ook € 2 miljoen) uit aan pensioenuitvoeringskosten. Per deelnemer (inclusief pensioengerechtigden en gewezen deelnemers) is dat € 125 (2016: 126). Dat is een lichte daling van 0,78% ten opzichte van een jaar eerder. Het aantal deelnemers is licht gestegen waardoor de kosten per deelnemer per saldo zijn gedaald.

Berekend volgens de methodiek van de Pensioenfederatie, waarbij de gewezen deelnemers niet meegenomen worden, bedroegen de uitvoeringskosten € 207 per deelnemer (2016: € 207).

Onderzoek beleggingen en risicobeheer De Nederlandsche Bank (DNB)

De Nederlandsche Bank heeft in 2017 een onderzoek uitgevoerd naar ons vermogensbeheer. Een dergelijk onderzoek, dat DNB periodiek bij pensioenfondsen uitvoert, richt zich niet inhoudelijk op ons beleid (dus niet op de beleggingen zelf of de risicohouding), maar meer op de operationele kant, zoals de wijze van besluitvorming, procedures en verslaglegging. Daarnaast had DNB opmerkingen over het risicomangement van het fonds. Wij hebben de samenwerking met DNB in het onderzoek als positief ervaren. De verbeterpunten die in het onderzoek naar voren zijn gekomen sluiten aan bij onze visie op de verdere ontwikkeling van met name ons beleggingsbeleid en het risicomangement. In 2016 hadden wij ons eigen beleggingsbeleid reeds onder de loep genomen. Naar aanleiding hiervan hebben we, begin 2017, een Beleggingscommissie ingesteld. Tevens hebben we naar aanleiding van ons intern onderzoek en in aanvulling daarop het onderzoek van DNB besloten om een rule based rebalancingbeleid in te voeren in 2018. Rebalancing zal eenmaal in de drie maanden plaatsvinden. Hierbij worden de posities tot halverwege de neutrale positie en de boven/ondergrens gebracht. Daartoe heeft het bestuur bandbreedtes bepaald op de strategische benchmark. Middels dit rebalancen vindt risicobeheer plaats. Posities kunnen anders grote afwijkingen gaan vertonen ten opzichte van de neutrale positie. Verder zal op het gebied van risicomangement de governance verder worden aangescherpt en er zal een duidelijkere indeling in strategische en operationele risico's worden ingevoerd.

Haalbaarheidstoets 2017

Pensioenfondsen moeten jaarlijks een haalbaarheidstoets uitvoeren. Die geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's. Uit de haalbaarheidstoets in 2017 blijkt dat we nog steeds voldoen aan de bij de aanvangshaalbaarheidstoets in 2015 door het bestuur vastgestelde ondergrenzen voor het pensioenresultaat.

3. GOVERNANCE EN RISICOMANAGEMENT

Organisatie

Geschiktheid bestuur

De kwaliteit en continuïteit van het bestuur heeft de grootste aandacht bij ons fonds. Het fonds heeft een geschiktheidsplan dat erop is gericht dat binnen het bestuur voldoende kennis en professionaliteit aanwezig is om te kunnen voldoen aan de eisen van goed pensioenfondsbestuur. Daarbij wordt aangesloten aan de deskundigheidseisen zoals die zijn opgenomen in de wet- en regelgeving en in de Beleidsregel Geschiktheid 2012 van De Nederlandsche Bank (DNB). Het geschiktheidsplan kent een programma van permanente educatie en monitoring van het kennis- en competentie-niveau van individuele bestuursleden en van het bestuur als geheel.

Nieuwe bestuursleden volgen voor hun aantreden een pensioenopleiding en worden, voorafgaand aan de toetsing door DNB, ook door het bestuur getoetst op hun geschiktheid. Jaarlijks wordt er ten minste één studiedag georganiseerd over actuele ontwikkelingen op pensioengebied. Daarnaast bezochten twee bestuursleden in principe de maandelijkse vergaderingen van de beleggingsadviescommissie als procesbewaker, op ad hoc basis aangevuld door andere bestuursleden. Hiermee wordt de beleggingskennis op peil gehouden. Elk jaar worden de deskundigheid en competenties van het bestuur met een geschiktheidstoets geëvalueerd. In 2017 is dit in oktober gebeurd. Uit deze toetsing is gebleken dat er voldoende deskundigheid en competentie aanwezig is bij de bestuursleden en bij het bestuur als collectief.

Het bestuur maakt op regelmatige basis gebruik van externe deskundigen. Deze worden ingeschakeld om waar nodig het bestuur met onderbouwde adviezen te helpen tot een zorgvuldige besluitvorming te komen, waarbij het beginsel van evenwichtige belangenafweging centraal staat.

Compliance

Het bestuur hecht sterk aan de naleving van interne en externe regelgeving voor het waarborgen van de integriteit van bestuursleden, medewerkers en andere aan het fonds verbonden personen. Het beleid hiervoor is vastgelegd in een compliance program. We hebben een overeenkomst gesloten met het Nederlands Compliance Instituut (NCI), dat optreedt als compliance officer bij ons fonds.

Het bestuur heeft een gedragscode opgesteld, die jaarlijks wordt geëvalueerd om te bezien of deze nog in overeenstemming is met wat gebruikelijk is in de sector. Op 1 januari 2017 is een aangepaste versie van de gedragscode in werking getreden. Alle aan het fonds verbonden personen hebben verklaard zich in 2017 strikt aan de voor hen relevante regels te hebben gehouden. Deze verklaringen zijn door de compliance officer beoordeeld. Daarbij zijn geen afwijkingen geconstateerd. Ook heeft de compliance officer de nevenfuncties van de verbonden personen in 2017 beoordeeld en op basis daarvan geconstateerd dat er geen (schijn van) belangenverstremming is. Ook alle privé beleggingstransacties in 2017 van de zogeheten insiders zijn beoordeeld. Naar het oordeel van de compliance officer zijn ze in overeenstemming met de gedragscode.

Diversiteit

Diversiteit binnen de organen van het Heineken Pensioenfonds wordt nadrukkelijk nagestreefd en is een kernelement voor de samenstelling van de organen. Naast de vereiste deskundigheid, competenties en professioneel gedrag wordt daarom rekening gehouden met de diversiteit binnen de organen. Ook wordt gekeken hoe het bestuur vanuit diversiteit kan worden aangevuld met deskundigheid en competenties. De geschiktheid van de leden van de organen van het pensioenfonds dient echter voorop te staan.

Voor de samenstelling van het bestuur en het verantwoordingsorgaan wordt gestreefd naar:

- Een samenstelling die aansluit op de opbouw van het deelnemersbestand (ten minste één lid onder en één lid boven de veertig jaar);
- Een samenstelling die aansluit op een goede verhouding tussen mannen en vrouwen (ten minste één man en één vrouw);
- Verscheidenheid aan vaardigheden, culturen en zienswijzen, waarbij de samenstelling een redelijke afspiegeling vormt van de belanghebbenden van het fonds.

Orgaan	Geslachtsdiversiteit		Leeftijddiversiteit	
	Man	Vrouw	< 40 jaar	> 40 jaar
Bestuur	7	1	1	7
VO	8	1	1	8

Het fonds streeft naar deze evenwichtige verdeling en heeft hiervoor de volgende maatregelen getroffen:

- Bij een vacature in het bestuur wordt een profielschets opgesteld. In deze profielschets wordt rekening gehouden met het diversiteitsbeleid.
- Bij een vacature in het verantwoordingsorgaan wordt rekening gehouden met de competentievisie voor een lid van het verantwoordingsorgaan. In de competentievisie wordt rekening gehouden met het diversiteitsbeleid.

Evenwichtige belangenafweging

Het uitgangspunt bij de beleidsbepaling door het bestuur is de evenwichtige afweging van de belangen van alle bij het fonds betrokken partijen. De belangen van alle groepen worden in gelijke mate in het oog gehouden. Bij elk belangrijk besluit worden de diverse (en mogelijk tegenstrijdige) belangen expliciet in beeld gebracht, net als de specifieke risico's voor iedere groep en de normen voor de afweging van de diverse belangen. Besluiten mogen de belangen van bepaalde betrokkenen niet onevenredig schaden. Daarbij hoort dat de intergenerationale gevolgen in het oog worden gehouden bij de besluitvorming.

Code pensioenfondsen

Het Heineken Pensioenfonds volgt de normen voor goed pensioenfondsbestuur, zoals die zijn vastgelegd in de Code Pensioenfondsen. De code, die in 2014 in werking is getreden als aanvulling op wat er al in de wet is bepaald, is leidend en niet bindend. Pensioenfondsen kunnen ervan afwijken, maar de reden daarvoor moet wel toegelicht worden.

De Pensioenfederatie heeft een Handreiking Code Pensioenfondsen opgesteld. Aan de hand van de toelichting in de Code Pensioenfondsen zelf en de Handreiking Code Pensioenfondsen van de Pensioenfederatie worden de normen hieronder beoordeeld en geïnterpreteerd.

In 2017 voldeden wij aan alle punten van de code, behalve:

- Norm 60: De zittingsduur van een bestuurslid is maximaal vier jaar. Een bestuurslid kan maximaal twee keer worden herbenoemd.

Ook bij ons is de maximale zittingsduur vier jaar, maar wij hanteren geen beperkingen voor herbenoeming. Gezien de hoge geschiktheidseisen en de gewenste continuïteit in het bestuur vinden wij zo'n beperking niet wenselijk. Het bestuur stelt voor elke benoeming een profiel op en toetst of het bestuurslid en het bestuur als geheel voldoet aan de geschiktheidseisen, de vereiste interne dynamiek en een evenwichtige samenstelling. Hierdoor voldoen we wel aan het doel van de norm uit de code.

Bestuurslid	Lid sinds
R.C. Beukhof	1 september 1998
R. van den Berg	1 juli 2015
R.C. Bouwman	1 juli 2017
L.P. Geenen-van Straaten	1 juli 2007
N. Groot	1 januari 2008
R.P. Hoytema van Konijnenburg	1 november 2005
M. Kamermans	19 december 2017
H.F.M. Konijn	1 januari 2009

- Norm 79: Het bestuur is terughoudend als het gaat om prestatiegerelateerde beloningen. Prestatiegerelateerde beloningen zijn niet hoger dan twintig procent van de vaste beloning. Ze zijn niet gerelateerd aan de financiële resultaten van het fonds.

We hebben een beheerst en integer beloningsbeleid. Voor het personeel in dienst van het pensioenfonds sluiten we aan bij het beloningsbeleid van Heineken Nederland. De beloningen zijn in principe vast en niet gerelateerd aan prestaties. Conform het beloningsbeleid van Heineken wordt in een enkel geval afgeweken van norm 79. Waar sprake is van een variabele of prestatie gerelateerde beloning zorgt het bestuur ervoor dat de beloning geen reden vormt voor het nemen van ongewenste besluiten en risico's.

Overzicht bestuur en organen

Bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds bestaat uit acht leden. De zittingsduur is vier jaar met de mogelijkheid van herbenoeming. Vier bestuursleden worden benoemd op voordracht van de werkgever, twee op voordracht van de centrale ondernemingsraad en twee leden worden gekozen door de pensioengerechtigden. Een aantal bevoegdheden voor de dagelijkse gang van zaken op het gebied van pensioenzaken en administratie is gemandateerd aan de directie, al dan niet samen met een of meer procuratiehouders.

Het bestuur heeft in 2017 elf keer regulier vergaderd en is twee keer bij elkaar geweest voor een studiebijeenkomst. Daarnaast heeft het bestuur drie keer met het verantwoordingsorgaan overlegd en een maal met de beleggingsadviescommissie.

Wisselingen in het bestuur

De heer Beukhof, de heer Konijn en de heer Weeda zijn per 1 januari 2017 herbenoemd als bestuurslid. De heer Beukhof heeft aangegeven voor een termijn van 2 jaar beschikbaar te zijn als bestuurslid namens de werkgever. Hij is herbenoemd tot 1 januari 2019.

De heer Weeda is voor een termijn van vier jaar herbenoemd, maar heeft aangegeven in de loop van 2017 te willen stoppen met het bestuurslidmaatschap. Hij is per 1 november 2017 gestopt als bestuurslid namens de pensioengerechtigden. De heer Kamermans is per 19 december 2017 benoemd als bestuurslid en heeft hem vervangen.

Mevrouw Vervark is per 1 juli 2017 gestopt als bestuurslid namens de werkgever. De heer Bouwman heeft haar per deze datum vervangen in het bestuur.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit negen leden: drie namens de werkgever, drie namens de werknemers en drie namens de pensioengerechtigden.

Het verantwoordingsorgaan heeft in 2017 negen keer vergaderd en heeft twee studiebijeenkomsten gehad. Ook heeft het orgaan gesprekken gevoerd met de directeur of andere vertegenwoordigers van de uitvoeringsorganisatie. Het oordeel van het orgaan over de gang van zaken bij het pensioenfonds is in dit jaarverslag opgenomen.

Visitatiecommissie

Het interne toezicht bij het pensioenfonds wordt uitgeoefend door de visitatiecommissie. Het verslag van de visitatie in 2017 is in dit jaarverslag opgenomen.

Beleggingsadviescommissie

De beleggingsadviescommissie (BAC) adviseert over de uitvoering van het beleggingsbeleid en het te voeren strategische beleggingsbeleid. De commissie is ook betrokken bij de beoordeling van de uitvoering van het beleggingsbeleid. De BAC heeft in 2017 tien keer vergaderd en is een maal bij elkaar geweest voor een studiebijeenkomst. De vergaderingen worden in principe door twee leden van het bestuur bijgewoond als procesbewaker en op ad hoc basis aangevuld door andere bestuursleden. Met ingang van 2018 zal de beleggingsadviescommissie komen te vervallen.

Beleggingscommissie

De beleggingscommissie is in 2017 in het leven geroepen en is 6 keer samengekomen. De beleggingscommissie (BC) is een adviesorgaan van het bestuur van het fonds bij het uitvoeren van het strategisch beleggingsbeleid. De beleggingscommissie bereidt bestuursbesluiten voor op beleggingsgebied. Daarnaast heeft het bestuur bepaalde operationele bevoegdheden aan de commissie gedelegeerd.

Klachten

Klachten en geschillen kunnen door de belanghebbenden worden gemeld aan het bestuur. Er zijn in 2017 geen klachten ingediend bij het pensioenfonds.

Wet- en regelgeving

We willen voldoen aan geldende wet- en regelgeving. Het bestuur is ultimo 2017 niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving.

Toezichthouders

Het Pensioenfonds valt onder toezicht van De Nederlandsche Bank. Het effectentypisch gedrag en de communicatie met deelnemers vallen onder het toezicht van de Autoriteit Financiële Markten. Voor de naleving van de wettelijke regels voor bescherming persoonsgegevens wordt toezicht gehouden door de Autoriteit Persoonsgegevens.

Het afgelopen jaar zijn aan het fonds geen dwangsommen of boetes opgelegd door de toezichthouders. Er zijn geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, er is geen bewindvoerder aangesteld en de bevoegdheidsuitoefening van de organen van het fonds zijn niet gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Het afgelopen boekjaar is het fonds twee keer geconfronteerd met een datalek waarbij redelijkerwijs niet uitgesloten kon worden dat sprake zou zijn van onrechtmatige verwerking. Derhalve is hiervan melding gemaakt bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Het bestuur vindt de bescherming van persoonsgegevens zeer belangrijk en heeft erop toegezien dat naar aanleiding van deze incidenten direct passende maatregelen zijn genomen om herhaling te voorkomen.

Risicobeheersing

Bij het uitvoeren van een pensioenregeling loopt een pensioenfonds risico's. De beheersing van de financiële en niet-financiële risico's is een van de kernactiviteiten van het bestuur.

Het Heineken Pensioenfonds wil voor de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever een duurzaam en betrouwbaar pensioenfonds zijn. We voeren hiervoor een solide financieel beleid dat voldoet aan de wet- en regelgeving. We streven ernaar de pensioenen met toeslagen te beschermen tegen koopkrachtverlies.

Om de kans op verkeerde transacties, gegevensverlies en fraude te minimaliseren zijn de belangrijkste risico's en interne controles vastgelegd in een beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle. Deze risico's worden periodiek gemonitord met behulp van het key control framework. In het key control framework zijn in 2017 nagenoeg geen wijzigingen doorgevoerd. De uitkomsten van de control testing worden gerapporteerd aan het bestuur en de directie. Dat stelt ons in staat een scherp beeld te krijgen van de aanwezige risico's en grip op de beheersing daarvan. Een beeld van de belangrijkste risico's van het fonds is opgenomen in het overzicht belangrijkste risico's.

Risicohouding, risicobereidheid en tolerantiegrenzen

We hebben, in overeenstemming met de wettelijke voorschriften met ingang van 2015, de risicohouding vastgesteld. Over de risicohouding is het bestuur in overleg getreden met de betrokken sociale partners en fondsorganen. Op die manier is het draagvlak voor de risicohouding getoetst.

Het opstellen van de risicohouding gebeurt bij het fonds in een breder kader en vormt de basis van het risicoprofiel van het fonds. Bij het bepalen van de risicohouding wordt onderscheid gemaakt in een risicohouding per aandachtsgebied.

We hebben de risicohouding naar een viertal aandachtsgebieden gesplitst, waarbij geldt dat de reikwijdte het hele (risico-)spectrum beoogt te beslaan. De volgende aandachtsgebieden worden onderkend:

1. Financieel beleid/ Kapitaalmanagement
2. Uitvoering pensioenregelingen & ICT
3. Communicatie, Reputatie, Integriteit en Compliance
4. Governance en Besluitvorming

De risicobereidheid is een verfijning van de risicohouding en vertaalt de risicohouding naar principes. Deze vooraf vastgestelde principes (kwalitatief) vormen de leidraad bij het vaststellen van het beleid (kaderstellend) en bij het nemen van bestuursbesluiten en vormen de basis voor het risicomangementproces. Het betreft zowel financiële als niet-financiële strategische principes, voor elk van de aandachtsgebieden.

Ten slotte wordt aan de hand van het invullen van de risicotolerantiegrenzen een verdere verfijning beoogd van de risicobereidheid. De tolerantiegrenzen zijn kwantitatieve grenzen (bandbreedtes) op basis waarvan monitoring en toetsing kan plaatsvinden. Met het toepassen van risicotoleranties geeft het bestuur aan welke risico's wel of niet gewenst zijn, waarbij vaak geldt dat risicotoleranties gedefinieerd worden als een maximale afwijking van een specifieke doelstelling. De vertaling van de risicohouding naar risicobereidheid en tolerantiegrenzen vindt plaats in het eerste kwartaal van 2018.

Overzicht belangrijkste risico's

Voor de identificatie van risico's wordt onder meer de FIRM-indeling gehanteerd. Hier volgt een overzicht van de belangrijkste financiële en niet-financiële risico's die het bestuur monitort, inclusief de belangrijkste beheersmaatregelen.

Financiële risico's

Risico van onderdekking

Het risico van onderdekking is een van de belangrijkste risico's van het fonds. In dat geval zijn de reserves van het fonds lager dan de verplichtingen van het fonds hoger dan het minimaal vereist eigen vermogen (de beleidsdekkingsgraad ligt dan onder de minimaal vereiste dekkingsgraad).

Het bestuursbeleid is erop gericht om onderdekking te voorkomen, wat doorwerkt in het toeslagenbeleid, premiebeleid en beleggingsbeleid. Deze beleidsgebieden worden periodiek in onderlinge samenhang gezien in een zogenaamde ALM-studie. De concrete invulling van bovengenoemde beleidsgebieden treft u in de toelichting op de jaarrekening, maar vanuit het risicoperspectief kan hierover het volgende worden opgemerkt:

- het toeslagenbeleid is voorwaardelijk (bij een goede financiële positie van het fonds worden de pensioenen wel verhoogd, in mindere tijden slechts gedeeltelijk of helemaal niet);
- het premiebeleid is erop gericht in ieder geval de gedempte kostendekkende premie te ontvangen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid tot het vaststellen van herstellpremie, indien de financiële positie van het fonds daartoe aanleiding geeft. De te ontvangen premie bedraagt maximaal 34% van de premiegrondslag (voor deelnemers die op of na 1 januari 2006 in dienst zijn getreden of functiegroep 30 of hoger geldt 31% en voor deelnemers aan pensioenreglement II geldt 28,5%);
- het beleggingsbeleid is gediversifieerd. Het bestuur heeft ervoor gekozen het renterisico van de verplichtingen te beperken, maar niet geheel af te dekken om ook in tijden van stijgende rente en inflatie over financiële middelen te beschikken voor de toeslagverlening op de pensioenen.

Als in enig jaar de financiële positie van het fonds onvoldoende is, en herstel niet tijdig op andere wijze bewerkstelligd kan worden, zullen de pensioenen van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden met een gelijk percentage worden verminderd tot een zodanig niveau dat de financiële positie van het fonds weer voldoende is om tijdig te herstellen. Deze verlaging van de pensioenen zou in betere tijden geheel of gedeeltelijk kunnen worden hersteld. Verlaging van de pensioenen ziet het bestuur als een zware maatregel, die slechts als uiterste beleidsinstrument wordt beschouwd. Het beleid blijft erop gericht het risico van onderdekking zoveel mogelijk te beperken.

Marktrisico

Marktrisico betreft het risico op winst of verlies op financiële instrumenten als gevolg van wijzigingen in de waardering van onderliggende marktvariabelen. Marktrisico wordt aangegaan om rendement te genereren. Het marktrisico neemt af bij een zekere spreiding van de portefeuille. Het beleggingsbeleid is gericht op diversificatie en het voorkomen van een te zware weging van een van de beleggingscategorieën waarin wordt belegd.

Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorzieningen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van de meest actuele prognosetafel, van het Actuariel Genootschap, met adequate correcties voor ervaringssterfte wordt rekening gehouden met de op dit moment waarschijnlijk geachte toekomstige stijging van de levensverwachting in de waar-

dering van de pensioenverplichtingen. Er vindt jaarlijks een actuariële analyse plaats.

Inflatierisico

Dit is het risico dat de opgebouwde pensioenen worden uitgehold door de inflatie. Het beleggingsbeleid alsmede het toeslagenbeleid is erop ingericht om dit risico, voor zover mogelijk, te beperken.

Renterisico

Als pensioenfondsen zijn we gevoelig voor wijzigingen van de rente. Bij een lagere rente stijgen onze pensioenverplichtingen, dat wil zeggen: we moeten dan meer geld 'in kas' hebben voor de pensioenen. Dat risico hebben we beperkt door dat we een deel van het pensioengeld beleggen in vastrentende waarden (zoals staatsobligaties). Eind 2017 hadden we op die manier ongeveer 23% van het renterisico afgedekt.

De rentegevoeligheid van de verplichtingen bedraagt per eind 2017 ongeveer 17,7 (2016: 18,0). Dit betekent dat als alle rentestanden in de nominale rentermijnstructuur met 0,01% dalen, de verplichtingen met ongeveer 0,177% stijgen.

Gevoeligheidsanalyse

Naar aanleiding van de ALM-studie uitgevoerd in 2015 is besloten om een matchingmatrix in te voeren voor het strategische rente-afdeckingsbeleid. In 2017 is het matchingbeleid geëvalueerd en is besloten het beleid te vereenvoudigen. Het vereenvoudigde beleid zal per 1 januari 2018 worden ingevoerd.

Het pensioenfonds laat twee keer per jaar een balansrapportage ('Balansmonitor') uitvoeren door de adviserend actuaire. Naast de ontwikkeling van de financiële positie van het fonds wordt gekeken naar de vermogens- en herstelplanontwikkeling, het vereist eigen vermogen (strategisch versus feitelijk) en renterisico met toepassing van rentegevoeligheidsanalyses voor dekkinggraad bij een parallelle en niet-parallelle schok en ex-ante renteafdekking over een half jaar periode. Een ander belangrijk onderdeel in de Balansmonitor is het toepassen van stress-tests van de verandering van de dekkinggraad bij een gecombineerde rente- en aandelenschok bij verschillende niveaus van renteafdekking.

Gevoeligheidsanalyse			
(Bij een dekkinggraad conform DNB ultimo 2017 van 112,7%)			
Risico	Verandering	Impact	Situatie dekkinggraad na scenario
Parallelle renteschok:			
Renterisico	-100 basispunten	-12,9%	99,8%
	+100 basispunten	+14,0%	126,7%
Aandelenschok:			
Marktrisico	-5%	-3,5%	109,2%
	+5%	+3,5%	116,2%
	-10%	-7,0%	105,7%
	+10%	+7,0%	119,7%
Gecombineerde rente en aandelenschok			
Rente- en marktrisico	-100 basispunten / -5%	-15,9%	96,8%
	-100 basispunten / +5%	-9,9%	102,8%
	+100 basispunten / -5%	+9,9%	122,6%
	+100 basispunten / +5%	+18,1%	130,8%
Stijging levensverwachting met 5 jaar			
Langlevenrisico	+5 jaar	15,6%	97,1%

Bron: HPF Dashboard H2 2017, Sprekels & Verschuren en finance & control HPF

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutakoersen. Het valutarisico manifesteert zich bij beleggingen buiten het eu-rogebied. Het US-Dollar-, Yen- en Sterling risico bij

aandelen wordt in de strategische beleggingsmix voor 50% niet afgedekt. In de feitelijke portefeuille (geldend t/m 31-12-2017) is ultimo boekjaar 50,4% (US Dollar), 56,4% (Yen) en 61,7% (Sterling) niet afgedekt.

Niet-financiële risico's**Uitbestedingsrisico**

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad. Voor zover mogelijk zijn afspraken gemaakt in contracten en in Service Level Agreements (SLA). In het kader van het aantonen dat het bestuur 'in-control' is worden dienstverleners verzocht om een assurance verklaring door middel van een ISAE 3402 Type II of soortgelijke verklaring over de kwaliteit van uitbestedingspartner. Deze verklaringen worden door de uitvoeringsorganisatie beoordeeld en periodiek vindt een beoordeling van de uitbestedingspartner plaats.

Solidariteitsrisico

Het solidariteitsrisico betreft het risico ten gevolge van de diversiteit van de deelnemers. Solidariteit is de mate waarin risico's gedeeld worden met andere deelnemers of begunstigden. Indien deze solidariteit niet meer wordt ondersteund door de deelnemers dan kan dit leiden tot aanpassing van de pensioenregeling. Het fonds geeft zoveel mogelijk transparantie over de invulling van de solidariteit en inzicht in de baten en lasten.

IT-risico

Het risico dat de continuïteit van de (kritische) bedrijfsprocessen in gevaar komt als gevolg van het niet beschikbaar zijn van de IT infrastructuur (waaronder applicaties en systemen) evenals het ontbreken van IT beveiliging (informatie alleen toegankelijk voor geautoriseerde gebruikers).

Hiertoe is een IT security policy geïmplementeerd waarin o.a. een risico classificatie van de systemen alsmede een risico analyse inclusief de benodigde beheersmaatregelen is opgenomen. Dit beleid wordt periodiek opnieuw beoordeeld. Alle IT activiteiten zijn uitbesteed aan derde partijen. Daardoor is het monitoren van de naleving van de overeengekomen afspraken van essentieel belang. Periodiek worden de derde partijen verzocht verantwoording af te leggen over de beheersing van hun informatiebeveiliging door onafhankelijke assurance middels certificeringen zoals ISAE en SOC.

Juridisch risico

Het juridisch risico is het risico dat het pensioenfonds zich niet (tijdig) kan aanpassen om aan veranderende wet- en regelgeving te voldoen. Het gaat hierbij om het mogelijk bedreigd worden van zijn rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct zijn gedocumenteerd. Het risico wordt onder meer beheerst door het vooraf toetsen van juridische documenten door de beleidsmedewerker en/of andere (externe) deskundigen en bij besluitvorming door het bestuur advisering door externe adviseurs. Verder is van belang dat de gedragscode wordt nageleefd door alle verbonden personen aan het fonds.

Aan te houden kapitaal

Het fonds hanteert het strategische vereist eigen vermogen als maatstaf. Het feitelijk vereist eigen vermogen valt binnen het beoogde ALM risico profiel dat is vastgelegd in de risicohouding van het

fonds. De vereiste dekkingsgraad is de dekkingsgraad waarbij het eigen vermogen gelijk is aan het vereiste eigen vermogen. Deze wordt berekend op basis van diverse fondsspecifieke risico's conform de door DNB voorgeschreven methode.

In onderstaande tabel is een stijging waarneembaar van het strategisch eigen vermogen.

Deze stijging wordt onder andere veroorzaakt door de gewijzigde strategische beleggingsmix in 2018 en valt binnen de bandbreedte. Bij de bepaling van het vereist eigen vermogen per eind 2017 is uitgegaan van de nieuwe strategische mix uit het beleggingsplan 2018.

In %	Feitelijk 2017	Strategisch 2017	Strategisch 2016
S1 Renterisico	5,8	5,6	4,9
S2 Risico zakelijke waarden	19,6	18,2	18,2
S3 Valutarisico	5,3	4,0	1,8
S4 Grondstoffenrisico	0,3	-	1,1
S5 Kredietrisico	2,1	1,4	2,0
S6 Verzekeringstechnisch risico	2,5	2,5	2,6
S10 Actief beheer risico	1,3	1,3	1,3
Diversificatie	-12,4	-10,7	-9,7
Vereiste dekkingsgraad	24,5	22,9	21,9

Inzicht in risicobeeld afgelopen boekjaar

Ten aanzien van de voornaamste risico's en onzekerheden met betrekking tot het afgelopen boekjaar geldt dat de volgende categorieën van belang zijn.

Strategie

Het bestuur geeft invulling aan de realisering van de missie en visie middels de strategie. De strategie van het pensioenfonds is in 2017 door het bestuur herzien en vervat in een strategiedocument met onder meer een visie op waar het bestuur verwacht te staan over maximaal vijf jaar.

Daarnaast zijn, mede op verzoek van het verantwoordingsorgaan, meetbare strategische doelstellingen geformuleerd. Deze zijn vastgesteld op grond van de ALM-studie in 2015 en zullen gelden tot het vaststellen van nieuwe meetbare strategische doelstellingen op grond van een nieuwe ALM-studie (gepland voor 2018). Deze doelstellingen worden jaarlijks beoordeeld en indien nodig herijkt.

Financiële positie

In het afgelopen boekjaar is mede op verzoek van de risicomanager een systematische liquiditeitsrisicoanalyse uitgevoerd. Monitoring en evaluatie van het liquiditeitsrisico en liquiditeitsgrenzen vindt met ingang van 2017 plaats aan de hand van deze jaarlijkse liquiditeitsrisicoanalyse.

Verbeteringen in het risicomanagement systeem

In het afgelopen jaar is, mede op grond van het onderzoek beleggingen en risicobeheer van DNB, een traject ingezet om het risicomanagement binnen het fonds te versterken en beter te verankeren.

In 2017 heeft het bestuur daarvoor het raamwerk Integraal Risicomanagement vastgesteld, waarbij sprake is van een concrete vertaling van risico's naar doelstellingen, definities, limieten, processen, rollen, rapportages en verantwoordelijkheden. Daarnaast wordt duidelijker onderscheid gemaakt tussen strategisch en operationeel risicomanagement. Verder is de inrichting van het 3 Lines of Defence model zodanig verbeterd dat deze lijnen onafhankelijk van elkaar opereren. Dit houdt in dat daarbij sprake is van scheiding tussen uitvoering, monitoring en evaluatie van risicomanagementprocessen.

4. UITVOERING PENSIOENREGELING

Pensioenregeling

De pensioenregelingen I en II zijn in 2017 inhoudelijk ongewijzigd gebleven. Op onze website vindt u een overzicht van de regelingen (met link ernaar op de website).

In 2017 hebben we ons wel voorbereid op de veranderingen in de regeling in 2018 die nodig zijn door de beperking van de fiscale ruimte voor de verdere pensioenopbouw. Per 1 januari 2018 zal de pensioenleeftijd voor de verdere pensioenopbouw in onze regelingen worden verhoogd van 67 naar 68 jaar.

Omwille van de overzichtelijkheid van het pensioen is besloten voor de actieve en gewezen deelnemers de tot 2018 opgebouwde aanspraken ook om te zetten naar een ingangleeftijd van 68 jaar. Dit zal collectief actuariael neutraal gebeuren: er ontstaat geen verschil in pensioenwaarde op 31 december 2017 en 1 januari 2018. Bij de omzetting zal dus niets verloren gaan.

Er zijn vooralsnog op 1 januari 2018 geen veranderingen worden aangebracht in het aanvullend partnerpensioen en (aanvullend) arbeidsongeschiktheidspensioen. Deze pensioenen lopen door tot de AOW-gerechtigde leeftijd die van toepassing is op het moment van toekenning van het betreffende pensioen.

Pensioenpremie

In 2017 is de doorsneepremie voor het oudedags-, partner- en wezenpensioen gehandhaafd op het maximumniveau.

De pensioenpremie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen in 2017 bedroeg 0,3%.

De pensioenpremie voor het vrijwillige aanvullende arbeidsongeschiktheidspensioen in 2017 bedroeg 2,9%.

De pensioenpremie voor het vrijwillige aanvullende partnerpensioen in 2017 bedroeg 4,6%.

Over het boekjaar 2017 is in totaal € 85 miljoen aan premie ontvangen. De feitelijk ontvangen premie voor de reguliere pensioenopbouw bedraagt € 66 miljoen.

Het pensioenfonds maakt, zoals beschreven in de ABTN, gebruik van de mogelijkheid om de kostendekkende premie te dempen. De ontvangen premie dient dus minimaal gelijk te zijn aan de gedempte kostendekkende premie, tenzij aangetoond wordt dat een premiekorting over het boekjaar verleend kon worden. De zuiver kostendekkende premie bedraagt over 2017 € 77 miljoen. De gedempte kostendekkende premie bedraagt € 43 miljoen.

5. ACTUARIËLE ANALYSE

Verzekeringstechnische analyse

Bij het bepalen van de technische voorzieningen en van de bijdrage welke de werkgever betaalt, wordt door toepassing van kanssystemen uitgegaan van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, invaliditeit, gehuwdheid e.d., als ook van bepaalde veronderstellingen ten aanzien van het beleggingsrendement en de kosten welke aan het uitkeren van pensioenen zijn verbonden. In de verzekeringstechnische analyse worden deze veronderstellingen vergeleken met de werkelijke ontwikkelingen in het verslagjaar. Het positieve resultaat over 2017 is ontstaan door enerzijds de ontwikkeling van de technische voorziening en anderzijds de ontwikkeling van het vermogen. In de analyse van het resultaat wordt een uitsplitsing gemaakt naar de diverse bronnen.

De verzekeringstechnische analyse is als volgt:

Resultatenbron (x € 1 miljoen)	2017	2016
Beleggingen/marktrente	241	6
Premies	6	12
Kanssystemen	6	5
Incidentele mutaties	-1	0
Wijziging actuariële grondslagen	0	21
Niet meenemen AL	4	13
Overige resultaten	-1	0
Totaal resultaat	255	57

6. COMMUNICATIE

Wij vinden het belangrijk dat onze deelnemers goed op de hoogte zijn van alles wat er speelt rondom hun pensioen. Een van onze belangrijkste doelen daarbij is ervoor te zorgen dat ze weloverwogen beslissingen kunnen nemen rondom hun pensioen. Een andere doelstelling, die daarmee samenhangt, is dat we willen dat onze deelnemers en gepensioneerden zich bewust zijn van wat de gevolgen zijn voor hun pensioen van belangrijke gebeurtenissen in hun werk of persoonlijke situatie.

We besteden daarom veel tijd en aandacht aan communicatie. Als ondernemingspensioenfonds hebben we een sterke band met de mensen voor wie we het doen. We stellen hun informatiebehoeften altijd centraal in onze communicatie.

Onze communicatie gaat steeds meer digitaal. Ons fonds heeft zich eind 2015 aangesloten bij de Berichtenbox van MijnOverheid.nl. Dat sluit aan bij onze visie dat het Heinekenpensioen steeds meer een onderdeel wordt van de totale pensioenvoorziening van onze deelnemers. Ook de elders opgebouwde pensioenen en de AOW spelen daarbij een rol. Daarom vinden wij gecentraliseerde informatie over het pensioen, bijvoorbeeld via mijnpensioenoverzicht.nl, van groot belang. Vanuit deze gedachte informeren wij onze deelnemers en gepensioneerden dan ook zoveel mogelijk via MijnOverheid.nl, een centrale plek waar ook gecommuniceerd wordt door de overheid en andere pensioenuitvoerders.

Een belangrijke rol in ons communicatiebeleid spelen ook onze website, het jaarlijkse UPO en de Pensioen 1-2-3. Verder geven wij een digitale nieuwsbrief uit. Deze is in 2017 vier keer verzonden en is ook via de website te raadplegen.

De werkgever heeft kenbaar gemaakt dat er behoefte is aan Engelstalige communicatie. Om deze reden zijn er in 2017 voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd om in 2018 uiteindelijk groten-deels tweetalig (Nederlands en Engels) te kunnen communiceren. Formele wettelijke documenten zullen hiervan worden uitgezonderd.

In de laatste maanden van 2017 zijn we gestart met een onderzoek naar de effectiviteit van onze communicatiemiddelen. Het overgrote deel van de respondenten is van mening dat het fonds voldoende en begrijpelijk informeert. In totaal heeft 10,4% van de ondervraagde deelnemers zijn mening geuit.

7. TOEKOMSTPARAGRAAF

Het lijkt in 2018 opnieuw een jaar vol uitdagingen te worden voor ons pensioenfonds. Voor onze actieve en gewezen deelnemers springt de verhoging op 1 januari van de pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar eruit. Omwille van de overzichtelijkheid zullen ook de al opgebouwde pensioenen worden omgerekend naar de nieuwe ingangleeftijd.

Verder zal ook dit jaar nieuwe wet- en regelgeving van belang zijn. In 2018 zullen stappen worden gemaakt ten aanzien van de bescherming van de persoonsgegevens alsmede risicomanagement. Dit naar aanleiding van respectievelijk de Algemene Verordening Persoonsgegevens die per 25 mei 2018 van kracht zal worden en de IORP-II Richtlijn die per 13 januari 2019 zal gaan gelden. De inbedding en verankering van het raamwerk Integraal Risicomanagement en het risicobeleid in de uitvoeringsorganisatie van het fonds zal in 2018 nog de nodige aandacht van het bestuur en de uitvoeringsorganisatie vragen.

Daarnaast treden ook meerdere nationale wetten in 2018 in werking, zoals de Wet waardeoverdracht klein pensioen en de Verzamelwet Pensioenen.

Borging van continuïteit is van essentieel belang voor ons fonds. Derhalve is dan ook de heer R.P. Hoytema van Konijnenburg per 1 januari 2018 herbenoemd als bestuurslid door de directie van Heineken Nederlands Beheer B.V.

De bestuurlijke organisatie van het fonds zal in 2018 op diverse punten veranderen.

Als gevolg van de verzamelwet Pensioenen 2017 zal het intern toezicht in handen zijn van een raad van toezicht (RvT). De visitatiecommissie houdt op te bestaan.

Verder is een bestuurlijke audit & risk commissie (ARC) ingesteld met ingang van 2018 (deze commissie vervangt de commissie financiële rapportage en risicobeheersing). In deze nieuwe commissie hebben twee bestuursleden zitting, waarvan één bestuurslid specifiek met het aandachtsgebied risicomanagement in zijn portefeuille. Ook wordt van de raad van toezicht verwacht dat zij toeziet op de kwaliteit en werking van het risicomanagement, aangezien het bestuur bewust één lid heeft aangetrokken met specialistische kennis op het gebied van risicomanagement.

Op beleggingsgebied geldt met ingang van 1 januari 2018 een rule-based rebalancingbeleid. De uitvoering hiervan is door het bestuur in handen gelegd van de beleggingscommissie.

Financieel hebben we in 2017 een flinke stap voorwaarts gezet. Dat heeft geresulteerd in een kleine toeslagverlening op de pensioenen per 1 januari 2018. Onze volle aandacht zal in 2018 uiteraard blijven uitgaan naar het verdere herstel van onze financiële positie.

Als we kijken naar discussies van de sociale partners en de politiek, is het duidelijk dat we aan de vooravond staan van veranderingen in ons pensioenstelsel. Als bestuur volgen wij de discussies op de voet.

Vaststelling verslag van het bestuur

Zoeterwoude, 22 mei 2018

R. van den Berg

R.C. Beukhof

R.C. Bouwman

L.P. Geenen-van Straaten

N. Groot

R.P. Hoytema van Konijnenburg (voorzitter)

M. Kamermans

H.F.M. Konijn

VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGS- ORGAAN OVER 2017

1. Inleiding

1.1. Algemeen

Het Verantwoordingsorgaan (VO) van Stichting Heineken Pensioenfonds vindt zijn basis in artikel 115 van de Pensioenwet.

De hoofdtaken van het VO zijn:

- Het adviseren van het bestuur over thema's zoals omschreven in art. 115a van deze Pensioenwet; gevraagd en ongevraagd.
- Het jaarlijks afnemen van verantwoording over het beleid van het bestuur, haar beleidsvoornemens voor de toekomst, de uitvoering van het beleid en het handelen van het bestuur.

Steeds zal het VO in haar adviezen aan het bestuur en in de afgenomen verantwoording beoordelen in hoeverre bij de besluiten een evenwichtige belangenafweging heeft plaatsgevonden.

1.2. Organisatie VO

Het VO bestaat qua samenstelling uit:

- 3 leden namens de werknemers
- 3 leden namens de werkgever
- 3 leden namens de gepensioneerden.

De zes leden namens werknemers en gepensioneerden worden vastgesteld op basis van de onderlinge getalsverhouding.

Per 1 juli 2017 is een nieuwe kandidaat benoemd, te weten de heer J.L.M. Muller (op voordracht van de Vereniging van Gepensioneerden bij Heineken) als opvolger van de heer H.J.C. Philippa, die is afgetreden als lid van het VO.

Het VO bereikte daarmee in het verslagjaar wederom een volledige bezetting.

Qua samenstelling voldoet het VO aan de diversiteitsnorm zoals opgenomen in de Code Pensioenfonds: tenminste een vrouw en een lid onder de 40 jaar.

2. Activiteiten VO

2.1. Speerpunten VO

In 2017 is met name aandacht besteed aan de in het jaarverslag 2016 genoemde speerpunten, te weten:

a. Communicatie

Het bestuur heeft eind 2017 een enquête bij alle deelnemers uitgevoerd naar de effectiviteit van de communicatiemiddelen. Het VO heeft inmiddels de resultaten hiervan ontvangen en zal de implementatie van de verbeterpunten door het bestuur verder volgen.

b. Volgen van de governance met betrekking tot beleggingen (Beleggingscommissie en BAC)

In 2017 heeft een beleggingsonderzoek plaatsgevonden door de Nederlandse Bank (DNB) bij het pensioenfonds. De uitkomsten van het rapport van de DNB zijn met het VO gedeeld en besproken. De opdrachten/aanbevelingen van de DNB zijn door het bestuur voortvarend en positief opgepakt en hebben geleid tot actiepunten 2017/2018 welke ook door het VO zullen worden gevolgd in 2018. De bevindingen van het VO zijn:

1. De governance rond beleggingen is duidelijk en overzichtelijk geregeld. Dit betreft onder meer:
 - Een beleggingscommissie is ingesteld met door de DNB goedgekeurde leden
 - Het mandaat van beleggen is herzien alsmede het rebalancing beleid
 - Verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in een RACI-tabel
2. Het risico management is en wordt nader uitgekristalliseerd. Dit betreft onder meer:
 - Het instellen van een Audit & Risk commissie
 - Het aanwijzen van bestuursleden verantwoordelijk voor risicomanagement
 - Meer aandacht voor de inhoud van het risico.
 - Onafhankelijke inrichting van risicomanagement middels een RACI-tabel.

De definitieve evaluatie van de uitwerking van deze punten vindt plaats in 2018.

c. Concrete doelstellingen: het bestuur vragen te komen met concrete doelstellingen per beleidsgebied

In dit kader heeft het VO een notitie naar het bestuur gestuurd. Hierin is benadrukt dat verantwoording afnemen transparanter wordt indien het geformuleerde beleid in meetbare doelen wordt vastgelegd. Het HPF heeft twee documenten opgesteld en gedeeld met het VO:

1. Het beleggingsplan (met doelstellingen voor beleggingen)
2. Rapportage meetbare strategische doelstellingen HPF

Het VO is van mening dat het HPF duidelijke voortgang heeft geboekt, en is in dialoog met het HPF om:

1. Onderscheid te maken tussen beïnvloedbare en niet beïnvloedbare doelstellingen
2. Eén document met concrete doelstellingen te hanteren
3. Prioriteitsstelling en ambitieniveau van doelstellingen vast te leggen

2.2 Overige activiteiten van het VO.

- Er hebben 3 gezamenlijke vergaderingen met het bestuur plaatsgevonden, waarin het VO is bijgepraat over de gang van zaken. Eén vergadering stond in het teken van het bespreken van het jaarverslag over 2016.
- Er hebben 2 bijeenkomsten plaatsgevonden met de Visitatiecommissie. Het betrof de bespreking van het rapport over 2016 en de voorbereiding van de visitatie van 2017.
- Er hebben diverse gesprekken plaatsgevonden met de directeur of medewerkers van de uitvoeringsorganisatie. Doel hiervan was om aanvullend inzicht in lopende zaken of over toekomstig beleid te verkrijgen.
- Er is een extra bijeenkomst geweest met de voorzitter van het bestuur om de voortgang van het DNB onderzoek te bespreken.
- Het in 2015 gestarte voorzittersoverleg heeft ook in 2017 informeel plaats gevonden.
- Naast individuele opleidingen en het volgen van externe themabijeenkomsten is het VO in 2017 wederom twee studiedagen bijeen gekomen om zich verder te verdiepen in ontwikkelingen binnen de pensioenwereld en het pensioenfonds, de rol en taken van het VO, pensioencommunicatie en risicomanagement.

3. Adviesaanvragen

Het VO heeft in 2017 op basis van het wettelijk recht zes adviesaanvragen behandeld inzake diverse voorgenomen besluiten van het bestuur. Bij de behandeling van de verschillende adviesaanvragen heeft het VO gekeken of het bestuur in de voorgenomen besluitvorming de belangen van alle betrokkenen op evenwichtige wijze heeft afgewogen en de normen zoals opgenomen in de Code Pensioenfondsen heeft nageleefd.

1. Toeslag- en premiebeleid

Het VO heeft in januari positief geadviseerd ten aanzien van de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten. Aangezien de dekkingsgraad van het Heineken Pensioenfonds ultimo 2016 lager was dan de vereiste dekkingsgraad en de bijdragepercentages al op het maximale niveau waren vastgesteld, kon het VO niet anders concluderen dan dat de maximale premie gehandhaafd diende te blijven. Het VO heeft bij de behandeling van deze adviesaanvraag geconstateerd dat het bestuur de belangen op evenwichtige wijze heeft afgewogen door geen uitkeringen te doen waarvoor geen premie betaald is.

2 Intern toezicht

In de Verzamelwet 2017, met destijds nog een beoogde ingangsdatum van 1 juli 2017, is opgenomen dat ondernemingspensioenfondsen met een belegd vermogen van meer dan 1 miljard euro geen gebruik meer kunnen maken van een visitatiecommissie. Binnen het huidige bestuursmodel zou het HPF dan over moeten gaan naar een Raad van Toezicht (RvT).

Het bestuur heeft ook de wens uitgesproken om het huidige bestuursmodel te willen handhaven. Het VO onderschrijft dit en heeft medio 2017 derhalve een positief advies gegeven om zo sne mogelijk te starten met het werven van leden voor een RvT, omdat het vinden van kwalitatief goede kandidaten nog wel eens een uitdaging zou kunnen worden als meerdere pensioenfondsen als gevolg van het gewijzigd wettelijk kader over zouden moeten gaan naar een RvT. Hierdoor is per 1-1-2018 de nieuwe RvT benoemd.

3. Profielschets en beloning RvT

Het VO is tevens gevraagd advies uit te brengen inzake de profielschets en de beloning van de leden van de RvT. Het VO heeft positief geadviseerd ten aanzien van de profielschets, die blijkt van een evenwichtig verdeling van de (gewenste) deskundigheid en alle aandachtsgebieden binnen het bestuur afdekt. Ook ten aanzien van de beloning heeft het VO positief geadviseerd. De voorgestelde beloning was marktconform en gaf daarmee blijk van een beheerst en duurzaam beloningsbeleid. Het VO heeft echter wel de aanbeveling meegegeven de beloning - binnen redelijke grenzen - naar boven aan te passen, als zou blijken dat deze niet toereikend zou zijn om kwalitatief goede RvT-leden te kunnen aantrekken. Dit is uiteindelijk ook gebeurd.

4. Bindende voordracht Raad van Toezicht

Het VO heeft - na werving door het bestuursbureau en selectie samen met enkele bestuursleden - in het vierde kwartaal een bindende voordracht gedaan aan het bestuur om per 1 januari 2018 drie kandidaten te benoemen in de Raad van Toezicht. Het VO is van mening dat deze drie leden een waardevolle aanvulling zijn voor het pensioenfonds en dat zij in staat zijn hun taak zoals opgenomen in de Pensioenwet op goede wijze te vervullen.

5. Conversie pensioenaanspraken naar 68 jaar

Het VO heeft begin december een positief advies uitgebracht inzake de conversie van de opgebouwde waarde van pensioenaanspraken in de pensioenregelingen en het wijzigen van de wettelijke pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar per 1 januari 2018.

Het VO is van mening dat het bestuur bij de behandeling van het conversievraagstuk kritisch heeft gekeken naar de gevolgen voor de diverse doelgroepen. Het VO heeft uit de informatie opgemaakt dat de gevolgen/ effecten voor alle groepen nagenoeg gelijk zijn en dat het bestuur derhalve de belangen evenwichtig heeft afgewogen. Daarnaast heeft het bestuur zich goed laten informeren over de effecten van de conversie op de dekkingsgraad, de kosten, het Vereist Eigen Vermogen (VEV) en de renteaafdekking. Wel heeft het VO het bestuur de aanbeveling meegegeven om ten aanzien van het Tijdelijk Ouderdomspensioen en Ongehuwdenpensioen in de communicatie helder en transparant te zijn over de bezwaartermijn en gevolgen bij het terug ruilen.

6. Beloningsbeleid bestuursleden die niet meer in dienst zijn van HEINEKEN

Medio december heeft het VO tot slot een positief advies gegeven om de beloning van de bestuursleden die niet meer in dienst van HEINEKEN zijn aan te passen naar een vaste vergoeding per jaar en om binnen deze groep de bestuursleden van zware commissies regulier of tijdelijk een extra vergoeding te geven, omdat van hen een grotere tijdsbesteding wordt verwacht. Naar mening van het VO heeft het bestuur zich goed laten informeren en is de verhoging in lijn met wat er in de markt gebruikelijk is. Het bestuur voert daarmee een beheerst en duurzaam beloningsbeleid in verhouding tot de gedragen verantwoordelijkheid. Het toekennen van een vaste vergoeding draagt daarnaast ook bij de verdere vereenvoudiging van een eerder toch complexe vacatiesystematiek.

4. Oordeel 2017

In 2017 verliep de samenwerking met het bestuur wederom goed. Er is sprake van een open dialoog, en er wordt tijd gemaakt om het VO te ondersteunen en informeren. Het VO ontvangt tijdig alle benodigde informatie om zijn taak goed uit te kunnen voeren en wordt door het bestuur gestimuleerd om kritisch te zijn.

Het VO is van oordeel dat het bestuur op een evenwichtige en adequate wijze zijn beleid heeft uitgevoerd en op basis van argumenten de juiste besluiten heeft genomen ten behoeve van de beleidsvorming. Het bestuur heeft de belangen van alle belanghebbenden (actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) daarbij in voldoende mate en op evenwichtige wijze in aanmerking genomen.

Daarbij heeft het VO kennis genomen van de rapportage van de Visitatiecommissie over 2017 en kan zich vinden in zijn bevindingen en aanbevelingen. De aanbeveling van het VO en de Visitatiecommissie uit 2016 om te letten op het formuleren van meetbare doelstellingen per beleidsgebied is door het bestuur opgepakt in 2017. Het VO zal dit in 2018 wederom opnemen als speerpunt en als zodanig monitoren.

5. Vooruitblik speerpunten 2018

Het VO heeft op basis van de ontwikkelingen in het verslagjaar onderstaande speer- en aandachtspunten voor 2018 geformuleerd:

- a. Het VO zal als toehoorder deelnemen aan de ALM-studie die in 2018 weer uitgevoerd zal worden
- b. Het VO zal de verdere ontwikkeling van concrete doelstellingen door het bestuur volgen
- c. Het VO zal de opvolging door het bestuur van de benoemde verbeter- en actiepunten op het gebied van de effectiviteit van de communicatiemiddelen volgen
- d. Het VO zal de door het bestuur benoemde acties naar aanleiding van het DNB onderzoek volgen (focus op risicomangement en beleggingsbeleidsplan)
- e. Het VO zal samen met de nieuwe Raad van Toezicht invulling geven aan de samenwerking

Het VO wil via een gestructureerde planning kunnen anticiperen op voorgenomen beleid van het bestuur, waarbij een volledige beeld-, oordeels-, en besluitvorming de basis vormt voor het afnemen van verantwoording op gevoerd beleid en voor het geven van advies.

6. Gebeurtenissen na het einde van het verslagjaar.

Helaas heeft één van de leden van het VO namens de werknemers, de heer J.F.A. van Lint, zijn zetel opgegeven. De procedure ter invulling van deze vacature zal worden opgestart.

Zoeterwoude, april 2018

I. Ardonne (secretaris)

W. Bakker

O.E. Flippo (voorzitter)

H.P.C.M. Jansen

S.O. Koornstra

J.F.A. van Lint

J.L.M. Muller

J.L. Sträter

V.H.M. Teunissen (vice-voorzitter)

REACTIE BESTUUR

Reactie bestuur op oordeel Verantwoordingsorgaan (VO)

Het VO is van oordeel dat het bestuur op een evenwichtige en adequate wijze zijn beleid heeft uitgevoerd en op basis van argumenten de juiste besluiten heeft genomen ten behoeve van de beleidsvorming. Volgens het VO heeft het bestuur daarbij de belangen van alle belanghebbenden (actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) in voldoende mate en op evenwichtige wijze in aanmerking genomen.

Daarbij heeft het VO kennis genomen van de rapportage van de Visitatiecommissie over 2017 en kan zich vinden in de bevindingen en aanbevelingen. De aanbeveling van het VO en de Visitatiecommissie uit 2016 om te letten op het formuleren van meetbare doelstellingen per beleidsgebied is door het bestuur opgepakt in 2017. Het VO zal dit in 2018 wederom opnemen als speerpunt en als zodanig monitoren.

Het bestuur ziet dat het VO zich goed ontwikkelt en het bestuur als sparringpartner op een positieve manier uitdaagt. Het VO is proactief en toont initiatief. De vraag van het VO om meetbare strategische doelstellingen per beleidsgebied te formuleren is hiervan een goed voorbeeld.

Verder heeft het VO enkele speerpunten voor 2018 geformuleerd. Het bestuur kan zich vinden in deze speerpunten: de ALM-studie en de samenwerking met de Raad van Toezicht zijn van belang. Daarnaast is het belangrijk dat de verdere ontwikkeling van de meetbare strategische doelstellingen, de uitvoering van de verbeter- en actiepunten naar aanleiding van de enquête naar de effectiviteit van communicatiemiddelen en de benoemde acties naar aanleiding van het DNB Beleggingsonderzoek worden voortgezet.

Het bestuur bedankt het VO voor de geleverde inspanningen om tot een oordeel te komen en voor de constructieve wijze van samenwerken en kijkt uit naar de uitdagingen die het bestuur en het VO kennen voor 2018.

SAMENVATTEND RAPPORT VISITATIE STICHTING HEINEKEN PENSIOENFONDS OVER 2017

De visitatiecommissie rapporteert volgens de Pensioenwet en de Code Pensioenfondsen bevindingen aan het bestuur. Daarnaast verantwoordt de visitatiecommissie zich over de taakuitvoering aan verantwoordingsorgaan en werkgever.

De visitatiecommissie houdt volgens de wet toezicht op het bestuursbeleid en de algemene gang van zaken. Daarnaast houdt de visitatiecommissie toezicht op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging. De Code Pensioenfondsen vraagt dat het intern toezicht bijdraagt aan effectief en slagvaardig functioneren en aan beheerste en integere bedrijfsvoering. De visitatiecommissie werkt volgens de regels van de Code van de Vereniging Intern Toezicht Pensioensector (VITP-Toezichtcode).

Op basis van de uitgevoerde visitatie zijn wij van oordeel dat het bestuur een verantwoord beleid voert en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds goed aanstuurt. De risicobeheersing is in opzet passend bij aard, omvang en complexiteit van het fonds, maar dient verder uitgewerkt en in de organisatie verankerd te worden. Er is goed aandacht voor evenwichtige belangenafweging.

Hieronder de onderbouwing van ons oordeel:

Het functioneren van het bestuursmodel

Het fonds hanteert het paritaire bestuursmodel. Wij vinden dit een passend model, gegeven de betrokkenheid van partijen bij het fonds en het belang dat wordt gehecht aan een directe binding met de achterban.

Wij onderschrijven dat het bestuur heeft gekozen om versneld het bestuur rond het vermogensbeheer te verbeteren. Wij ondersteunen de instelling van een bestuurlijke beleggingscommissie en het beperken van de dynamisch strategische ruimte. Met deze inrichting van het beleggingsproces wordt het bestuur nauwer betrokken bij het strategisch beleid. Wij bevelen aan om de invulling van de nieuwe rollen goed uit te werken, zodat helemaal duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is.

Het functioneren van het bestuur

Het bestuur stelt zich professioneel op, beheerst de materie en overziet de ontwikkelingen.

Het jaarlijks proces voor zelfevaluatie van bestuur is adequaat. In 2017 is de zelfevaluatie extern begeleid. Aandachtspunt was dat bestuursleden die geen zitting hebben in de beleggingscommissie een spanningsveld ervaren tussen enerzijds het dragen van collectieve bestuursverantwoordelijkheid en anderzijds het ontbreken van een volledig inzicht in de specifieke onderdelen van het beleggingsbeleid. Het bestuur heeft hierop actie ondernomen.

Wij nemen waar dat de bestuursleden in de vergaderingen doorgaans aanwezig zijn en deelnemen aan de discussie. De voorzitter vult zijn rol op een professionele manier in.

Beleid en verantwoording

De afwegingen en besluitvorming zijn onderbouwd, getoetst op vooraf gestelde criteria en transparant vastgelegd.

Sociale partners en verantwoordingsorgaan zijn goed betrokken geweest bij de vaststelling van het risicoprofiel en de risicohouding.

Wij vinden dat bestuur en verantwoordingsorgaan streven naar een constructieve en open samenwerking. Het verantwoordingsorgaan is naar onze mening goed georganiseerd en werkt gestructureerd op basis van een eigen agenda. Het verantwoordingsorgaan werkt bewust aan verbetering van de werkwijze.

Missie, visie, strategie en doelstellingen zijn opgesteld, vastgelegd en worden gecommuniceerd.

In 2017 zijn strategische doelen verder uitgewerkt en meetbaar gemaakt. Wij stellen vast dat met de huidige kwantificering van de strategische doelen een stap is gezet in het objectiveren van de verantwoording erover. Uitkomsten van het beleid worden gemonitord. Er zijn kwetsbaarheidsindicatoren en triggers benoemd inzake het bestaansrecht van het fonds.

Wij zijn van mening dat het bestuur een duidelijk beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen voert.

Wij beoordelen het beleggingsjaarplan als compleet en gedegen.

Beheerste en integere bedrijfsvoering

Het bestuur is kritisch op de kosten en bespreekt deze in de budgetbesprekingen en in de rapportage over de uitvoeringskosten. Beheerst beloningsbeleid wordt toegepast.

Het integriteitbeleid is uitgewerkt. De gedragscode is actueel. Klokkenluidersregeling en incidentenregeling zijn opgesteld en afgestemd op de inrichting van het fonds. Compliance is een vast agendapunt in de bestuursvergaderingen.

Risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging

Conform 2016 concluderen wij dat het bestuur veel aandacht heeft voor risicobewustzijn en de impact van risico's en de bijbehorende beheersing. Relevante risico's worden adequaat geanalyseerd.

De risicohouding is consistent verwerkt in de risicobeheersing.

In het rapport over 2016 gaven wij aan enige onzekerheid te proeven bij het fonds over de doorontwikkeling van het risicomanagement. Ook ontbrak nog een duidelijke visie op het gewenste

einddoel en ambitieniveau van het risicomanagement (gewenst volwassenheidsniveau). Deze punten spelen nog, maar worden opgepakt in het kader van herijking van het risicomanagement. Het bestuur heeft in 2017 veel aandacht gegeven aan de gewenste doorontwikkeling van het risicomanagement. Gedurende dit proces werden ook vereenvoudigingen in het beleggingsbeleid doorgevoerd. Medio november is een bestuurslid aangesteld dat specifiek risicomanagement als aandachtgebied in zijn portefeuille heeft. Adviezen, discussie en besluitvorming hebben eind 2017 geleid tot een concept Raamwerk Heineken Pensioenfonds Integraal Risicomanagement. Dit concept bevat naar onze mening de ingrediënten die nodig zijn om tot een compleet en goed door-

dachte invulling van integraal risicomanagement te komen. De doorontwikkeling van het integraal risicomanagement zal veel inzet vragen van bestuur en organisatie. Wij proeven enige zorgen over de haalbaarheid van de implementatie. Voor dit moment beoordelen we de risicobeheersing nog niet als voldoende. De verwachting is dat eind 2018 mijlpalen zullen zijn bereikt. Wij bevelen aan de tijdslijnen voor implementatie van het framework integraal risicomanagement en de planning strak te monitoren.

Evenwichtige belangenafweging is in diverse studies en notities expliciet geadresseerd en is essentieel geweest bij alle belangrijke besluitvorming.

Naleving Code Pensioenfondsen

In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de toepassing van de Code Pensioenfondsen. Er is een actueel overzicht van de toepassing van de Code Pensioenfondsen.

De visitatiecommissie, Zoeterwoude, 23 januari 2018

Jaco Groenewoud
Henk-Jan Strang
Dick Wenting (voorzitter)

VERKLARING RAAD VAN TOEZICHT

Toezietskader

De Raad van Toezicht is per 1 januari 2018 geïnstalleerd. De taak van de raad wordt bepaald door het wettelijk kader, inclusief de Code Pensioenfondsen en de statuten en reglementen van het fonds.

Bij de uitvoering van de wettelijke taken past de raad de VITP-Toezichtcode toe. Toepassing is niet wettelijk verankerd, maar wel aanbevolen door de VITP (Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector).

De toepassing is op basis van het principe “pas toe of leg uit”. De Raad past deze toezichtcode toe bij de organisatie en opzet van het uit te voeren toezicht door het te hanteren normenkader vast te stellen.

Conform hoofdstuk 5 van deze toezichtcode betreft de raad de volgende onderwerpen in haar toezicht: het functioneren van de governance, het functioneren van het bestuur, transparante en begrijpelijke communicatie, de naleving van de Code Pensioenfondsen en cultuur en gedrag.

Tevens stelt de raad bij de afronding van de werkzaamheden vast of en hoe de normen van de Code Pensioenfondsen zijn nageleefd.

Samenstelling van de raad

De raad bestaat uit drie personen. Ze zijn benoemd na een bindende voordracht van het verantwoordingsorgaan. De search en selectie zijn uitgevoerd op basis van vooraf vastgestelde profielschetsen, met daarin opgenomen eisen ten aanzien van geschiktheid/deskundigheid, competenties, onafhankelijkheid en beschikbaarheid. De heer Wenting, voorheen lid van de visitatiecommissie, is als kandidaat geselecteerd. Er is vastgesteld dat er uit hoofde van deze benoeming geen belemmeringen bestaan voor de onafhankelijkheid van de raad noch voor de overige bepalingen uit de toezichtcode. Beide functies behelzen immers intern toezicht. En op deze wijze is er een zekere mate van continuïteit in het interne toezicht.

De beloning bedraagt voor de voorzitter EUR 19.000 per jaar en voor de overige leden EUR 12.500 per jaar.

Toeziicht over 2017

Het jaar 2017 is voor wat betreft het toezicht te zien als een overgangsjaar, aangezien de benoeming van de raad pas na afloop van het jaar heeft plaats gevonden. In 2017 heeft de visitatiecommissie gefungeerd. Deze commissie heeft haar eerste rapport uitgebracht in 2010.

Deze visitatiecommissie heeft over haar toezicht over het jaar 2017 gerapporteerd. De samenvatting van haar rapport is opgenomen in het jaarverslag.

De raad heeft op 23 januari 2018 kennis genomen van en toelichtingen gekregen bij de observaties, bevindingen en aanbevelingen van de visitatiecommissie. De raad zal de follow-up op de aanbevelingen monitoren.

De raad heeft over de vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening over 2017 overleg gevoerd met het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de accountant en de certificerende actuaris.

Op grond hiervan heeft de raad op 22 mei 2018 het besluit tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening goedgekeurd.

Toezicht over 2018

De raad kan beschikken over alle bestuursstukken van het fonds en heeft – in overleg met het bestuur – toegang tot alle gremia en het bestuursbureau van het fonds. De raad heeft recht van overleg met de externe accountant, de adviserende actuaris, de certificerende actuaris, de compliance officer en met partijen waaraan activiteiten zijn uitbesteed.

De raad zal jaarlijks ten minste viermaal vergaderen en verder zo vaak als nodig is. Vaste agendapunten zijn de kwartaalrapportages over uitbesteding en risicomanagement en daarnaast besluiten die de goedkeuring van de raad behoeven. Daarnaast vergadert de raad ten minste 4 maal per jaar met het bestuur en ten minste eenmaal per jaar met het verantwoordingsorgaan. Voorts legt de raad verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan en de werkgever. Leden van de raad wonen jaarlijks een aantal bestuursvergaderingen en/of commissievergaderingen bij. De raad zal proactief geïnformeerd worden over belangrijke beleidsbeslissingen van het fonds, ook als die niet de goedkeuring van de raad behoeven.

De raad zal zich in 2018 richten op de volgende aandachtspunten:

1. Implementatie en voortgang risicomanagement
2. Effectiviteit van besluitvorming (incl. governance)
3. ICT

De raad zal zich periodiek laten informeren over de voortgang in de follow-up van de bevindingen en aanbevelingen van de visitatiecommissie over 2017.

Zoeterwoude, 22 mei 2018

Erwin Capitain
Mila Hoekstra (voorzitter)
Dick Wenting

Uitoefening goedkeuringsrecht inzake jaarverslag 2017 Stichting Heineken Pensioenfonds

Op grond van artikel 104 lid 3 sub a is het besluit van het bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening onderworpen aan goedkeuring van de raad van toezicht.

De raad heeft het concept jaarverslag 2017 ontvangen. De raad heeft over de vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening over 2017 overleg gevoerd met het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de accountant en de certificerend actuaaris.

Op grond van de ontvangen stukken en de gevoerde gesprekken keurt de raad het besluit van het bestuur tot vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening goed.

Namens de raad van toezicht,

Mila Hoekstra (voorzitter)

22 mei 2018

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER

BALANS (na resultaatbestemming)		Bedragen x € 1 duizend			
ACTIVA					
			2017		2016
Beleggingen voor risico pensioenfonds	2				
- Aandelen	2.1	1.443.916		1.346.398	
- Vastgoed beleggingen	2.2	344.817		253.580	
- Vastrentende waarden	2.3	1.319.618		1.275.203	
- Overige beleggingen	2.4	404.955		418.514	
- Derivaten	2.5	2.218		1.077	
- Liquiditeiten beleggingsportefeuille	2.6	12.725		70.996	
			3.528.249		3.365.768
Beleggingen voor risico deelnemers	3		274		262
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen	4		6.438		7.209
Vorderingen en overlopende activa	5		36.505		25.384
Overige activa	6		2.209		2.129
			3.573.675		3.400.752
PASSIVA					
			2017		2016
Stichtingskapitaal en reserves	7		288.009		37.242
Achtergestelde lening	8		112.800		112.800
Technische voorzieningen	9				
- Hoofdregeling		3.159.069		3.236.593	
- Pensioenspaarregeling risico deelnemers		274		262	
- Arbeidsongeschiktheidspensioen		7.942		8.932	
			3.167.285		3.245.787
Overige voorzieningen	10				
- Personeelsvoorzieningen			520		501
Overige schulden en overlopende passiva	11		5.061		4.422
			3.573.675		3.400.752

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Bedragen x € 1 duizend					
BATEN					
			2017		2016
Premies	13		84.997		84.389
Beleggingsresultaten	14				
- voor risico pensioenfondsen			194.164		271.592
- voor risico deelnemers			60		11
Overige baten	15		840		884
			<u>280.061</u>		<u>356.876</u>
LASTEN					
			2017		2016
Mutaties technische voorzieningen	9				
- Pensioenopbouw		75.148		68.536	
- Indexering en overige toeslagen		-		-	
- Rentetoevoeging technische voorzieningen		-7.008		-1.801	
- Uitkeringen		-102.619		-100.819	
- Onttrekking technische voorzieningen voor uitvoeringskosten		-2.055		-2.019	
- Wijziging grondslagen		-		-	
- Wijziging marktrente		-39.510		267.159	
- Overige wijzigingen in de technische voorzieningen		-2.458		-22.131	
			-78.502		208.925
Mutatie herverzekeringstechnische voorziening			771		586
Mutatie overige voorzieningen	16				
- Personeelsvoorzieningen			20		8
Kosten	17		2.929		2.854
Uitkeringen	18		102.521		100.721
Saldo overdrachten van rechten	19		1.553		-389
Overige lasten			2		2
Totaal lasten			<u>29.294</u>		<u>312.707</u>
Saldo Baten en Lasten			<u>250.767</u>		<u>44.169</u>
Bestemming Saldo Baten en Lasten					
Vereist Eigen Vermogen		16.469		-27.305	
Minimaal Vereist Eigen Vermogen		-3.143		12.362	
Vrije reserve		237.441		59.112	
			<u>250.767</u>		<u>44.169</u>

KASSTROOMOVERZICHT

	Bedragen x € 1 duizend			
	2017		2016	
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten				
Aankoop beleggingen	-542.179		-450.883	
Ontvangen netto inkomsten uit beleggingen	76.777		67.126	
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-601		-1.521	
Verkopen en aflossingen van beleggingen	441.573		449.719	
		-24.430		64.441
Kasstroom uit pensioen- en uitvoeringsactiviteiten				
Ontvangen premies	71.400		83.400	
Vrijgekomen uit beschikbare premieregeling	55		8	
Ontvangen uitkering herverzekering	595		639	
Ontvangen aflossing lening u/g Delta Lloyd	-		334	
Saldo ontvangen en betaalde waardeoverdrachten	-1.344		339	
Uitgekeerde pensioenen	-101.917		-100.110	
Betaalde uitvoeringskosten	-2.550		-2.385	
Diversen	-		-	
		-33.761		-17.775
Mutatie liquide middelen *		-58.191		46.666
Saldo liquide middelen per 1 januari *		73.125		26.459
Saldo liquide middelen per 31 december *		14.934		73.125

* De saldi en mutaties in de liquide middelen betreffen zowel deposito's en overige liquiditeiten in de beleggingsportefeuille als de liquiditeiten, welke worden aangehouden ten behoeve van de uitvoeringsorganisatie.

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

GRONDSLAGEN

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het bestuur heeft de jaarrekening op 22 mei 2018 opgemaakt.

Algemeen

Alle bedragen zijn vermeld in euro's.

Nagenoeg alle activa en enkele passiva van het pensioenfonds betreffen financiële instrumenten. Financiële instrumenten worden op het moment van verkrijging gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, zijnde de reële waarde van het actief of de verplichting. Vervolgens worden financiële activa en financiële verplichtingen op het volgende waarderingsmoment gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders vermeld.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid en die onafhankelijk van elkaar zijn. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de transacties niet in het kader van executie of liquidatie worden uitgevoerd. De reële waarde is gebaseerd op marktprijzen, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft. Indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden wordt de herziening opgenomen in de periode van herziening en toekomstige perioden.

Opname van een actief of verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een

vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Waarderingsgrondslagen

Waardeveranderingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van financiële instrumenten. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de rekening van baten en lasten opgenomen. Waardeveranderingen van andere financiële activa en financiële verplichtingen worden separaat eveneens direct in de rekening van baten en lasten verantwoord.

Vreemde valuta

Bedragen in vreemde valuta zijn als volgt omgerekend naar euro's:

- Activa en passiva tegen de dagkoers per jaareinde.
- Transacties in vreemde valuta tegen de koers op transactiedatum. De hiermede samenhangende koersverschillen zijn in de rekening van lasten en baten verantwoord onder beleggingsopbrengsten.
- Een positief ongerealiseerd resultaat op openstaande valutatermijncontracten op basis van de spotkoersen wordt verantwoord onder beleggingsopbrengsten. Een negatief ongerealiseerd resultaat op openstaande valutatermijncontracten wordt in de balans verantwoord onder schulden.

Beleggingen

Obligaties en Aandelen

- beursgenoteerd: beurswaarde per 31 december;
- niet beursgenoteerd: reële marktwaarde per 31 december op basis van waarderingsmodellen met waarneembare marktdata;

Indirect onroerend goed fondsen

- beursgenoteerd: beurswaarde per 31 december;
- niet beursgenoteerd: reële marktwaarde per 31 december op basis van marktconforme waarderingmodellen;

Overige beleggingen

- reële waarde per 31 december;

Liquiditeiten

- de liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde;

Financiële derivaten

- financiële derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor houders van een pensioenspaarrekening zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor rekening van het fonds worden aangehouden. De niet-beursgenoteerde onroerend goed fondsen worden periodiek gewaardeerd door externe onafhankelijke taxateurs tegen marktwaarde. Deze marktwaarde komt op de balans van betreffende fondsen te staan.

De niet beursgenoteerde hedge funds worden gewaardeerd door onafhankelijke fundadministrators. Deze waarden de onderliggende waarden tegen de laatst bekende prijzen.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, rekening houdend met de (mogelijke) oninbaarheid.

Schulden en overlopende passiva

Schulden en overlopende passiva worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Achtergestelde lening

De achtergestelde lening wordt gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Technische voorzieningen

De totale technische voorzieningen vallen uiteen in de voorzieningen voor:

- Hoofddregeling
- Pensioenspaarregeling voor risico deelnemers
- Arbeidsongeschiktheidspensioen

De technische voorziening voor pensioenverplichtingen uit hoofde van de hoofddregeling en het arbeidsongeschiktheidspensioen worden gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde).

De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de markttrente.

De technische voorziening voor de pensioenspaarregeling voor risico deelnemers wordt gewaardeerd op het totaal van de marktwaarde van de onderliggende belegging van deze regeling. De technische voorzieningen zijn als volgt vastgesteld:

Deelnemers

- contante waarde van de pensioenaanspraken die per de balansdatum aan de verstreken diensttijd kunnen worden toegerekend.

Pensioengerechtigden

- contante waarde van de per de balansdatum toegekende pensioenen.

Overige verzekerden

- contante waarde van de toegekende pensioenaanspraken.

Voor de deelnemers aan wie vóór 1 januari 1988 vrijstelling van premiebetaling bij invaliditeit is verleend, is de contante waarde van de vrijgestelde premiebetaling in de technische voorzieningen opgenomen.

De contante waarden zijn onder meer gebaseerd op de volgende grondslagen en veronderstellingen:

Rekenrente:

Bij het contant maken van de in de toekomst verwachte pensioenuitkeringen wordt de rentetermijnstructuur van DNB toegepast. Per ultimo boekjaar kwam dit overeen met een gemiddelde rekenrente van circa 1,5%

Sterfte mannen:

Prognosetafel AG2016, inclusief fondsspecifieke inkomensafhankelijke Ervaringssterfte op basis van het Sprenkels & Verschuren ervaringssterfte model.

Sterfte vrouwen:

Prognosetafel AG2016, inclusief fondsspecifieke inkomensafhankelijke Ervaringssterfte op basis van het Sprenkels & Verschuren ervaringssterfte model.

Sterfte wezen:

Op nul gesteld.

Uitbetalingskosten:

De kosten, verbonden aan de uitbetaling van de pensioenen zijn gesteld op 2% van de pensioenbedragen.

Ten behoeve van de voorziening voor het wezenpensioen, tijdelijke verhoging partnerpensioen en de aanvulling op het partnerpensioen is op de voorziening van het partnerpensioen een opslag gelegd. Op de voorziening van het partnerpensioen van de actieve en gewezen deelnemers is een opslag van 2% gelegd en op de voorziening van het partnerpensioen van de gepensioneerden is een opslag van 0,75% gelegd. Voor de herverzekerde pensioenverplichtingen gelden dezelfde grondslagen als voor de technische voorzieningen exclusief 2% uitvoeringskosten en exclusief de opslag voor latent tijdelijk partnerpensioen. Voor (gewezen) deelnemers wordt een partnerfrequentie gehan-

teerd, gebaseerd op GBM/V 85-90, met een frequentie van 100% op de pensioeningangleeftijd. Voor de overige verzekerden is met de werkelijke burgerlijke staat rekening gehouden. Er is verondersteld, dat het leeftijdsverschil bij mannelijke hoofdverzekerden drie jaar is en bij vrouwelijke hoofdverzekerden twee jaar. Alle uit de pensioenregelingen voortkomende aanspraken zijn in de berekeningen betrokken en afgefinancierd.

Pensioenspaarrekeningen en pensioenspaarregeling

Onder de pensioenspaarrekeningen voor risico deelnemers is de totale stand van de gelden opgenomen die de deelnemers hebben gespaard in het kader van de beschikbare premieregeling (pensioenspaarregeling). Het totale beleggingsrendement op deze bedragen is voor rekening van de deelnemers. Op pensioendatum van een deelnemer, of bij eerdere beëindiging van de deelneming, wordt het bedrag op de pensioenspaarrekening omgezet in pensioenaanspraken.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden verstaan de deposito's en overige liquide middelen. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Beleggingsopbrengsten

De beleggingsopbrengsten betreffen de verdiende intrest op vastrentende waarden, deposito's en liquiditeiten, de ontvangen dividenden op aandelen, hedge funds en onroerend goedfondsen, de bij verkoop gerealiseerde waardeverschillen, de ongerealiseerde waardeverandering van de beleggingsportefeuille, evenals de resultaten op futures en valutatermijncontracten. De kosten van vermogensbeheer en effectenbewaring worden in mindering gebracht op deze opbrengsten.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoerings- en administratiekosten komen voor rekening van de Stichting Heineken Pensioenfonds. De Stichting en Heineken Nederlands Beheer B.V. (HNB) hebben afgesproken dat HNB een opslag op de premie betaalt ten behoeve van de resterende kosten. Deze kosten resteren na aftrek van een vergoeding. Deze vergoeding komt jaarlijks vanuit de technische voorzieningen en uit de premies voor de vrijwillige verzekeringen beschikbaar voor de dekking van kosten.

Werknemers

De bij het fonds werkzame medewerkers zijn allen in dienst van of gedetacheerd bij de Stichting Heineken Pensioenfonds.

Personeelsvoorzieningen

Voor de personeelsleden van het pensioenfonds zijn voorzieningen opgebouwd voor de Versleepregeling, dienstjubilea en het Long Term Incentive Plan. Voor de voorziening uit de Versleepregeling is de uitkering op ingangsdatum contant gemaakt naar balansdatum, rekening houdend met een toerekening op basis van recht evenredige opbouw over de volledige diensttijd, en berekend tegen een vaste rekenrente zijnde de discontovoet welke ten behoeve van IFRS berekeningen wordt toegepast, verminderd met de algemene salarisstijging.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en die uit beleggingsactiviteiten.

TOELICHTING OP DE BALANS

1. Entiteit

De Stichting Heineken Pensioenfonds is statutair gevestigd te Amsterdam, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41200618. De stichting houdt kantoor aan de Burgemeester Smeetsweg 1 te Zoeterwoude. Het pensioenfonds is een ondernemingspensioenfonds en voert de pensioenregeling uit van Heineken Nederlands Beheer B.V. en gelieerde ondernemingen en de werknemers van het pensioenfonds zelf.

2. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Het belegd vermogen voor risico van het pensioenfonds bedroeg ultimo 2017 € 3.528 miljoen. Ten opzichte van ultimo 2016 betekent dat een stijging van € 162 miljoen, ofwel 4,8%. Deze stijging is grotendeels te danken aan het positieve beleggingsresultaat.

Op basis van verscheidenheid en gradaties in waarderingmethoden zijn de beleggingen ingedeeld naar drie verschillende waarderingniveaus:

Niveau 1:

De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.

Niveau 2:

Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Niveau 3:

De waarde wordt vastgesteld met waarderingmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille als volgt worden samengevat:

Per 31-12-2017				
Bedragen x € 1 miljoen	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Vastgoed beleggingen	-	-	345	345
Aandelen	674	770	-	1.444
Vastrentende waarden	839	157	323	1.319
Derivaten	-	2	-	2
Overige beleggingen	-	125	280	405
Cash	13	-	-	13
Totaal	1.526	1.054	948	3.528

De niveau 3 beleggingen onder de resterende waarden betreffen Investment Grade beleggingen.

Per 31-12-2016				
Bedragen x € 1 miljoen	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Vastgoed beleggingen	-	-	254	254
Aandelen	578	768	-	1.346
Vastrentende waarden	973	160	142	1.275
Derivaten	-	1	-	1
Overige beleggingen	-	211	208	419
Cash	71	-	-	71
Totaal	1.622	1.140	604	3.366

Het mutatieoverzicht beleggingen ziet er als volgt uit:

2017	Stand 1-1	Aankopen	Verkopen	Waarde-ontwikkeling	Overige mutaties	Stand 31-12
Bedragen x € 1 miljoen						
Aandelen	1.346	149	-116	60	5	1.444
Vastgoed beleggingen	254	60	-20	27	24	345
Vastrentende waarden	1.275	211	-138	-28	-	1.319
Overige beleggingen	419	123	-132	-5	-	405
Derivaten	1	-	-	-	1	2
Liquiditeiten bel. port.	71	-	-	-58	-	13
Totaal	3.366	542	-406	-4	30	3.528

2016	Stand 1-1	Aankopen	Verkopen	Waarde-ontwikkeling	Overige mutaties	Stand 31-12
Bedragen x € 1 miljoen						
Aandelen	1.267	214	-175	38	2	1.346
Vastgoed beleggingen	178	60	-	16	-	254
Vastrentende waarden	1.205	150	-134	54	-	1.275
Overige beleggingen	428	25	-64	30	-	419
Derivaten	7	-	-	-6	-	1
Liquiditeiten bel. port.	26	-	-	45	-	71
Totaal	3.111	449	-373	177	2	3.366

Voetnoot: De verkopen zijn in bovenstaand overzicht opgenomen tegen aanschafwaarde.

2.1 Aandelen

De diversificatie naar regio binnen de aandelenportefeuille ziet er als volgt uit:

	31-12-2017		31-12-2016	
	€ x 1 miljoen	In %	€ x 1 miljoen	In %
Europa	735	50,9	614	45,6
Noord Amerika	403	27,9	410	30,5
Azië	119	8,2	136	10,1
Emerging Markets	187	13,0	186	13,8
Totaal	1.444	100	1.346	100

2.2 Vastgoed beleggingen

Er wordt uitsluitend belegd in indirect onroerend goed in Europa.

Specificatie naar soort	31-12-2017		31-12-2016	
	€ x 1 miljoen	In %	€ x 1 miljoen	In %
Woningen ongenoteerd	279	81	190	75
Diversen ongenoteerd	66	19	64	25
Totaal	345	100	254	100

2.3 Vastrentende waarden

Ultimo 2017 is uitsluitend belegd in Nederlands, Duits, en Amerikaans staatspapier, een wereldwijd obligatiefonds (investment grade) en een Nederlands hypotheekfonds.

Vastrentende waarden	31-12-2017		31-12-2016	
	€ x 1 miljoen	%	€ x 1 miljoen	%
Staatsobligaties	845	64	969	76
Hypotheekfondsen	158	12	166	13
Investment Grade Credits	317	24	140	11
Totaal	1.320	100	1.275	100

Kredietwaardigheid in %	€ x 1 miljoen	%	€ x 1 miljoen	%
AAA	1.069	81	1.020	80
AA	132	10	153	12
A	40	3	25	2
BBB	53	4	64	5
BB en minder	26	2	13	1
Totaal	1.320	100	1.275	100

Looptijd in %	€ x 1 miljoen	%	€ x 1 miljoen	%
Resterende looptijd 1 - 5 jaar	185	14	127	10
Resterende looptijd 5 - 10 jaar	383	29	421	33
Resterende looptijd > 10 jaar	752	57	727	57
Totaal	1.320	100	1.275	100

De duratie van de staatsobligaties bedraagt per eind 2017 12,2 (2016: 11,8).

2.4 Overige beleggingen

Overige beleggingen	31-12-2017		31-12-2016	
	€ x 1 miljoen	%	€ x 1 miljoen	%
Commodities	20	5	42	10
High Yield Bonds	24	6	88	21
Emerging Market Debt	81	20	80	19
Hedgefunds	243	60	209	50
Private Debt	37	9	-	-
Totaal	405	100	419	100

2.5 Derivaten

De beleggingen in vreemde valuta kunnen per categorie als volgt worden gespecificeerd:

x € 1 miljoen	31-12-2017	31-12-2016
Vastgoed beleggingen	-	-
Aandelen	957	1.019
Vastrentende waarden	125	134
Overige beleggingen	205	82
Totaal	1.287	1.235

De totale valutapositie van de beleggingsportefeuille in- en exclusief valutaderivaten is als volgt weer te geven:

x € 1 miljoen	31-12-2017		31-12-2016	
	Voor afdekking	valuta-derivaten	Netto positie	Netto positie
EUR	2.239	294	2.533	2.368
USD	506	-166	340	358
GBP	222	-79	143	149
JPY	110	-48	62	56
Overige valuta	449	-	449	434
Totaal vreemde valuta	1.287	-293	994	997
Totaal	3.526	1	3.527	3.365
Negatieve valuta forwards naar schulden		1	1	1
Beleggingen risico fonds		2	3.528	3.366

De valutaderivaten in bovenstaande overzicht betreffen de in eigen beheer aangegane valutaderivaten. Eventuele valutaderivaten die in de fondsen zitten zijn hierin niet meegenomen. Voor deze posities wordt zowel voor als na afdekking de gehedgde positie weergegeven. De valutaderivaten onder de euro bestaan uit de valutaderivaten die zijn aangegaan voor de afdekking van vreemde valuta naar euro. Derhalve is de europositie voor afdekking lager dan de netto positie in euro.

2.6 Liquiditeiten Beleggingsportefeuille

De liquiditeiten in de beleggingsportefeuille zijn alle contante valuta die per ultimo boekjaar binnen de diverse portefeuilles aanwezig zijn.

3. Beleggingen voor risico deelnemers

Dit betreft een pensioenspaarrekening. Voor een aantal deelnemers is pensioenkapitaal bij Robeco ondergebracht. Het streven is dat dit kapitaal dit jaar door het HPF wordt ingekocht voor extra pensioen voor deze deelnemers.

4. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De pensioenverplichtingen die zijn herverzekerd bij Nationale Nederlanden en Drankindustrie, bestaan voor 40% uit oudedagspensioen, voor 60% uit partnerpensioen en nog voor een heel klein deel uit wezenpensioen.

5. Vorderingen en overlopende activa

x € 1 duizend	31-12-2017	31-12-2016
Lening Delta Lloyd	258	350
Lopende interest	16.083	19.187
Effectentransacties en dividend	1.344	590
Te vorderen dividendbelasting	2.522	2.342
Rekening Courant Heineken Nederlands Beheer B.V.	14.616	2.118
Te vorderen restituties kosten vermogensbeheer	834	770
Vooruitbetaalde waardeoverdrachten	677	-
Te vorderen op gepensioneerden	4	4
Overige vorderingen en overlopende activa	167	23
Totaal	36.505	25.384

De lening Delta Lloyd betreft een annuïteitenlening die is afgesloten ter vervanging van het eerder met deze verzekeraar afgesloten herverzekeringscontract. Deze lening heeft een looptijd van langer dan 1 jaar. Alle overige vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar.

Naast beheer via aparte accounts bij vermogensbeheerders wordt ook direct in fondsen belegd, waarbij de kosten in de koers van het desbetreffende fonds zijn verwerkt. Door afspraken met de beheerders van dit soort fondsen wordt soms een korting op deze kosten bedongen, die als restituties kosten vermogensbeheer worden opgenomen.

De transacties met Heineken Nederlands Beheer B.V. via rekening courant hebben betrekking op premiebetalingen en op verrekeningen die via de pensioenuitkeringen plaats hebben gevonden.

6. Overige activa

Onder de overige activa zijn kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen opgenomen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn en geen deel uitmaken van het beleggingsdepot.

PASSIVA

7. Stichtingskapitaal en reserves

Het stichtingskapitaal bedraagt € 50,- in 2016 en 2017.

Op 31 december 2017 bedraagt de omvang van het minimaal vereist eigen vermogen € 133,7 miljoen (ultimo 2016: € 136,9 miljoen) en het vereist eigen vermogen € 591,4 miljoen (ultimo 2016: € 574,8 miljoen). Het eigen vermogen is dus lager dan als het vereist eigen vermogen.

x € 1 duizend	2017	2016
Reserves begin boekjaar	37.242	-6.927
Bestemming saldo rekening baten en lasten	250.767	44.169
Eindstand boekjaar	288.009	37.242

Solvabiliteit

Het vereist eigen vermogen wordt zodanig vastgesteld, dat met een zekerheid van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen een periode van een jaar over minder waarden beschikt dan de hoogte van de technische voorzieningen. Voor de berekening van het VEV wordt gebruik gemaakt van een standaard model. Voor index linked bonds en actief beheer is een eigen berekening gemaakt die vooraf is afgestemd met DNB. Het VEV is gelijk aan het VEV op basis van de strategische mix.

Solvabiliteit in % van voorziening pensioenverplichting	2017	2016
Minimaal vereist eigen vermogen	4,2%	4,2%
Vereist eigen vermogen	22,9%	21,9%
Aanwezig eigen vermogen	12,7%	4,5%

Dekkingsgraad

Voor de berekening van de dekkingsgraad heeft DNB nadere regels vastgesteld wanneer en voor hoeveel de achtergestelde lening in deze berekening als eigen vermogen mag worden meegenomen. Bij de huidige stand van de reserves en de hoogte van de lening mag de lening maximaal worden meegenomen. Per eind 2017 is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de minimale vereiste dekkingsgraad. Daarmee is het risico met betrekking tot het doorvoeren van een onvoorwaardelijke 'korte termijn'-korting in 2021 komen te vervallen.

In procenten	2017	2016
Nominale dekkingsgraad	112,7%	104,5%
Beleidsdekkingsgraad	110,2%	95,7%
Vereiste dekkingsgraad	122,9%	121,9%

8. Achtergestelde lening

Bedragen x € 1 miljoen	2017	2016
Nominale waarde	112,8	112,8
Marktwaaarde	57,9	52,6
50% van het eigen vermogen	171,7	48,8
Meegenomen waarde AL (Max. 50% eigen vermogen)	57,9	48,8

Ter financiering van het in 2002 ontstane tekort heeft Heineken Nederlands Beheer B.V. een renteloze lening verstrekt aan het pensioenfonds. De lening is achtergesteld, heeft een onbepaalde looptijd en kan uitsluitend gerestitueerd worden indien en voor zover DNB hiertoe toestemming verleent. In de jaarrekening wordt de achtergestelde lening op geamortiseerde kostprijs gewaardeerd, wat in dit geval overeenkomt met de nominale waarde van de achtergestelde lening ad € 112,8 miljoen. De geraamde marktwaarde van de achtergestelde lening wordt, op grond van het besluit FTK, voor de berekening van de dekkingsgraad in 2017 geheel meegenomen in de berekening van het aanwezige vermogen. Dit blijft binnen de grens van maximaal 50% van het eigen vermogen. Exclusief de lening bedraagt het eigen vermogen € 343 miljoen. De lening mag derhalve voor de gehele marktwaarde worden meegenomen.

9. Technische voorzieningen

Mutaties in de technische voorzieningen:						
	2017			2016		
	begin boekjaar	mutatie	ultimo boekjaar	begin boekjaar	mutatie	ultimo boekjaar
Hoofddregeling:						
- Deelnemers	1.062.693	-70.293	992.400	1.033.634	29.059	1.062.693
- Gewezen deelnemers	602.225	8.366	610.591	513.822	88.403	602.225
- Pensioengerechtigden	1.571.675	-15.597	1.556.078	1.478.964	92.711	1.571.675
	3.236.593	-77.524	3.159.069	3.026.420	210.173	3.236.593
Pensioenspaarregeling	262	12	274	256	6	262
Arbeidsongeschiktheids- pensioen	8.932	-990	7.942	10.186	-1.254	8.932
Totaal technische voorzieningen	3.245.787	-78.502	3.167.285	3.036.862	208.925	3.245.787

De totale mutatie in de technische voorzieningen van € 78,5 miljoen is als volgt samengesteld:

Uitsplitsing mutatie technische voorziening		
Bedragen x € 1 duizend	2017	2016
Stand begin boekjaar	3.245.787	3.036.862
Toename		
Benodigde interest	-7.008	-1.801
Benodigd voor pensioenopbouw	75.148	68.536
Inkomende waardeoverdrachten	1.505	1.622
Risicopremie langlevens	29.817	28.645
Door overlijden ingegaan partnerpensioenen	19.209	23.470
Door overlijden ingegaan ongehuwdenpensioenen	241	398
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	968	91
Afname		
Vrijval excassokosten	-2.055	-2.019
Afkoop	-141	142
Uitgaande waardeoverdrachten	-2.896	-938
Uitkeringen	-102.619	-100.819
Door overlijden vrijgevallen	-44.311	-44.951
Risicopremie kortlevens	-8.751	-9.469
Overige mutaties		
Wijziging marktrente	-39.510	267.159
Wijziging grondslagen	-	-21.479
Correcties	585	-651
Overige mutaties	1.316	1.273
Totale mutatie	-78.502	208.925
Stand eind boekjaar	3.167.285	3.245.787

Een klein deel van de uit te keren pensioenen zal worden terugontvangen van herverzekeraars. De contante waarde als hierboven bedoeld van deze uitkeringen bedroeg ultimo 2017 € 6,4 miljoen.

De rentetermijnstructuur in 2017 is gestegen van een gemiddelde rente van 1,3% ultimo 2016 naar een gemiddelde rente van 1,5% ultimo 2017. Er ontstaat zodoende een daling van de technische voorziening als gevolg van de wijziging van de rentetermijnstructuur.

De diverse conversies van opgebouwde pensioenaanspraken naar pensioenleeftijd 68 jaar per 1 januari 2018 zijn eveneens niet verwerkt in de eindstand van de TV per ultimo 2017. Dit heeft geen materieel effect op de hoogte van de TV, omdat de conversies op collectief actuair neutrale basis plaatsvinden.

10. Overige voorzieningen

Dit betreft voorzieningen voor de uitkeringen bij dienstjubilea, de Versleepregeling en een uitkering uit hoofde van het Long Term Incentive Plan.

11. Overige schulden en overlopende passiva

Bedragen x € 1 duizend	2017	2016
Negatief ongerealiseerd resultaat op valutaderivaten	637	1.082
Af te dragen belasting en premies	2.546	2.477
Verschuldigde beleggingskosten	941	632
Verschuldigde controle- en advieskosten	107	78
Verschuldigde personeelskosten	30	38
Te verrekenen met Heineken Nederlands Beheer B.V.	-	98
Vooruit ontvangen waardeoverdrachten	737	5
Vooruit ontvangen inkoop versleepregeling	63	-
Overige schulden	-	12
Totaal	5.061	4.422

Indien een derivaat een positief ongerealiseerd resultaat heeft wordt dit verantwoord onder beleggingen; bij een negatief resultaat dient dit opgenomen te worden als schuld op korte termijn. Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan 1 jaar.

12. Verbonden personen

De aan de Stichting verbonden partijen zijn Heineken Nederlands Beheer B.V. (HNB), de gelieerde ondernemingen en de bestuursleden van de Stichting. De transacties met HNB hebben plaatsgevonden via rekeningcourant volgens voorwaarden die in het normale economische verkeer met derden gebruikelijk zijn. Er is tussen het fonds en HNB een uitvoeringsovereenkomst afgesloten voor onbepaalde tijd. Bestuursleden zijn op basis van de voorwaarden in het pensioenreglement allen (gewezen) deelnemers in het fonds. Er zijn geen leningen aan hen verstrekt, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuursleden. Als verbonden partijen worden ook de personen werkzaam binnen de uitvoeringsorganisatie met beslissingsbevoegdheid, zoals vastgelegd bij de KvK, meegenomen.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN

13. Premies

Bedragen x € 1 duizend	2017			2016		
	werkgever	werknemer		werkgever	werknemer	
Periodieke premies:						
Hoofddregeling	43.580	19.410		43.767	19.419	
Arbeidsongeschiktheids- pensioen	300			394		
Inkoop versleepregeling	18.708			18.268		
Premie vergoeding uitvoeringskosten	1.159			969		
Vrijwillige verzekeringen	-	1.840		-	1.572	
	63.747	21.250		63.398	20.991	
Totaal			84.997			84.389

Kostendeekkende premie

Bedragen x € 1 duizend	Zuiver	Gedempt
Actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking tijdens het boekjaar in verband met de aangroei van pensioenverplichtingen:	62.819	24.813
Opslag voor het bij de aangroei van pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen:	13.757	5.434
Opslag voor uitvoeringskosten:	874	874
Actuarieel benodigde premie m.b.t. de voorwaardelijke onderdelen van de pensioenregeling	-	11.453
Totaal gedempte kostendeekkende premie	77.450	42.574

De premiedekkingsgraad is gelijk aan 104%. Aangezien de premiedekkingsgraad lager is dan de actuele dekkingsgraad, heeft de betaalde premie een negatief effect op de ontwikkeling van de dekkingsgraad.

14. Beleggingsresultaten

Bedragen x € 1 duizend	2017		
	direct	indirect	totaal
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds			
- Aandelen	24.875	109.195	134.070
- Vastgoed beleggingen	9.902	31.808	41.710
- Vastrentende waarden	25.391	-25.249	142
- Overige beleggingen	-	-1.239	-1.239
- Derivaten	-	21.638	21.638
- Interestgevende saldi	-190	60	-130
	59.978	136.213	196.191
- Kosten beleggingen	-2.027	-	-2.027
Totaal	57.951	136.213	194.164
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers			
- Pensioenspaarrekening	41	19	60
- Kosten pensioenspaarrekening	-	-	-
Totaal	41	19	60
Totaal beleggingsopbrengsten	57.992	136.232	194.224

Bedragen x € 1 duizend	2016		
	direct	indirect	totaal
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds			
- Aandelen	21.078	106.647	127.725
- Vastgoed beleggingen	8.051	17.375	25.426
- Vastrentende waarden	28.359	54.512	82.871
- Overige beleggingen	196	34.372	34.568
- Derivaten	-	2.970	2.970
- Interestgevende saldi	-70	44	-26
	57.614	215.920	273.534
- Kosten beleggingen	-1.942	-	-1.942
Totaal	55.672	215.920	271.592
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers			
- Pensioenspaarrekening	2	16	18
- Kosten pensioenspaarrekening	-7	-	-7
Totaal	-5	16	11
Totaal beleggingsopbrengsten	55.667	215.936	271.603

15 Overige baten

Dit betreft voor € 170 duizend ontvangen rente op de rekening courant met Heineken en voor € 75 duizend rente op de lening Delta Lloyd. Tevens is in dit bedrag een uitkering uit hoofde van verzekering opgenomen van € 595 duizend.

LASTEN

16. Mutatie overige voorzieningen

Dit betreft de mutatie in de voorziening voor regelingen ten behoeve van het personeel van het Pensioenfonds.

17. Kosten

Bedragen x € 1 duizend	2017	2016
Personeelskosten		
- Salarissen	1.364	1.170
- Sociale lasten	122	113
- Pensioenlasten	175	156
- Overige personeelskosten	86	205
Kosten van derden		
- Advies- en controlekosten	269	367
- Contributies en bijdragen	25	24
- Toezichtkosten DNB en AFM	236	252
- Automatiseringskosten	291	223
- Overige kosten van derden	86	88
Doorbelaste kosten Heineken Nederland		
- Huisvesting	91	94
- Overige kosten	79	75
Overige kosten		
- Bestuur en Verantwoordingsorgaan	74	55
- Visitatie en overige kosten	31	32
	2.929	2.854
waarvan voor pensioenuitvoering	2.008	1.993
waarvan voor vermogensbeheer	921	861

De kosten voor pensioenuitvoering bedragen € 207 per deelnemer (2016: € 207). Conform de aanbevelingen van de Pensioenfederatie worden voor de berekening van de kosten per deelnemer deze kosten alleen aan de actieve deelnemers en de pensioengerechtigden toegerekend, en derhalve niet aan gewezen deelnemers. Indien, zoals opgenomen in de kerncijfers, de kosten voor pensioenuitvoering worden toegerekend aan alle verzekerden dan bedragen deze € 125 (2016: € 126) per verzekerde.

Het gemiddelde aantal fte's dat werkzaam was voor het pensioenfonds bedroeg 12,9 (2016: 12,5). Alle uitvoeringskosten komen voor rekening van het fonds. De werkgever vergoedt een deel van deze kosten. Per jaareinde is gebleken dat voor het afgesproken deel van de kosten de ontvangen vergoeding hoger was dan de werkelijke kosten. In 2018 is door het bestuur besloten, in overleg met

de werkgever, dat het verschil in 2018 wordt verrekend. Bestuurders die niet in actieve dienst bij Heineken zijn ontvangen een vacatievergoeding voor het bijwonen van een vergadering of bijeenkomst. In 2017 is totaal € 41.150 vergoed (2016: € 22.000). De leden van het verantwoordingsorgaan die niet in actieve dienst zijn ontvangen een maandelijkse onkostenvergoeding.

Honoraria Accountants		
Bedragen x € 1 duizend	2017	2016
controle jaarrekening	62	60
andere controleopdrachten	8	10
	70	70

18. Uitkeringen

Bedragen x € 1 duizend	2017	2016
-Oudedagspensioen	68.753	67.615
-Partnerpensioen	21.085	20.909
-Wezenpensioen	310	363
-Tijdelijk oudedagspensioen	11.196	10.482
Totaal hoofdregeling	101.357	99.369
Arbeidsongeschiktheidspensioen	1.177	1.352
Totaal uitkeringen	102.521	100.721

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld, dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen of boetes zijn opgelegd.

19. Saldo overdracht van rechten

Bedragen x € 1 duizend	2017	2016
Afkopen	157	152
Uitgaande waardeoverdrachten	3.135	865
Inkomende waardeoverdrachten	-1.739	-1.406
Saldo	1.553	-389

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Voor het volgende boekjaar is na balansdatum door het pensioenfondsbestuur in de vergadering van 23 januari 2018 het besluit genomen om per 1 januari 2018 de pensioenaanspraken en -rechten te verhogen met 0,02%. Verder blijft de pensioenpremie voor het oudedagspensioen per 1 januari 2018 gehandhaafd op het maximumniveau. Wel heeft het bestuur de premiepercentages van de (aanvullende) onderdelen van de pensioenregeling gewijzigd:

- De pensioenpremie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt verhoogd naar 0,4% (2017: 0,3%);
- De pensioenpremie voor het vrijwillige aanvullende arbeidsongeschiktheidspensioen wordt verhoogd naar 3,7% (2017: 2,9%);
- De pensioenpremie voor het vrijwillige aanvullende partnerpensioen wordt verlaagd naar 4,4% (2017: 4,6%) en bedraagt € 48,78 per maand.

Uit de haalbaarheidstoets 2018 is gebleken dat het pensioenresultaat binnen de eigen ambitie en kritische grenzen blijft. Dit betekent dat:

- Het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau boven de hiervoor geldende ondergrens blijft;
- Het pensioenresultaat in een slechtweersscenario op fondsniveau niet te veel afwijkt van het verwachte pensioenresultaat op fondsniveau.

Het pensioenfonds wil duidelijk maken dat de haalbaarheidstoets een toetsing voor de langere termijn betreft. Momenteel is de financiële situatie van het pensioenfonds niet voldoende om aan het verwachte pensioenresultaat te voldoen. Wij verwachten dat wij in de komende jaren uw pensioen weer gedeeltelijk kunnen verhogen. Pas bij een dekkingsgraad van momenteel ca. 125% of meer kan er een volledige toeslagverlening plaatsvinden op grond van de prijsindex.

De beleidsdekkingsgraad van het fonds bedroeg per 31 december 2017 110,2%. Als gevolg hiervan was het fonds verplicht een herstelplan op te stellen vóór 1 april 2018. De verwachting van het herstelplan is dat voor zowel de actieven als de inactieven gedurende de eerste jaren een gedeeltelijke toeslag zal worden toegekend. Na jaren zal er naar verwachting de mogelijkheid zijn om een volledige toeslag toe te kennen.

Er is vooralsnog geen noodzaak om de pensioenen te korten om binnen de herstelperiode aan het vereist eigen vermogen van 122,9% te voldoen.

Het herstelplan van het fonds ligt ter goedkeuring bij DNB.

Zoeterwoude, 22 mei 2018

HET BESTUUR

R. van den Berg

R.C. Beukhof

R.C. Bouwman

L.P. Geenen-van Straaten

N. Groot

R.P. Hoytema van Konijnenburg (voorzitter)

M. Kamermans

H.F.M. Konijn

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE REGELING OMTRENT HET SALDO

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. Het saldo zal worden toegevoegd aan de reserves van het fonds zoals beschreven in de ABTN.

VERKLARING WAARMERKEND ACTUARIS

ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Heineken Pensioenfonds te Amsterdam is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2017.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Heineken Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds. Omdat Mercer (Nederland) B.V. beschikt over een door de toezichthouder goedgekeurde gedragscode, is het toegestaan dat andere actuarissen en deskundigen aangesloten bij Mercer (Nederland) B.V. wel andere werkzaamheden verrichten voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 30 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 1,5 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment

aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, niet wordt met uitzondering van artikel 132 waaraan voldaan omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch ten minste gelijk aan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Heineken Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 22 mei 2018

drs. S.I Keijmel AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur van Stichting Heineken Pensioenfonds

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Heineken Pensioenfonds te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Heineken Pensioenfonds op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2017.
2. De staat van baten en lasten over 2017.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Heineken Pensioenfonds zoals vereist inde Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 30 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 1% van de som van het aanwezige stichtingskapitaal en reserves en de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 1,5 miljoen rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Financiële positie en gevoeligheden ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen

De technische voorziening waar onder de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds betreft de belangrijkste verplichting in de balans van Stichting Heineken Pensioenfonds en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad. Per 31 december 2017 bedraagt de actuele dekkingsgraad 112,7% en de beleidsdekkingsgraad 110,2%.

Bij onze controle hebben wij bijzondere aandacht gegeven aan de waardering van de technische voorzieningen welke tot stand komt op basis van de administratieve basisgegevens en door het bestuur gekozen (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen, zoals samenlevingsgegevens, uittreedleeftijd, arbeidsongeschiktheid en reactivering alsmede administratie- en excassokosten.

Stichting Heineken Pensioenfonds heeft in de grondslagen voor waardering van activa en passiva op pagina 57 en 58 de grondslagen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 9 bij de jaarrekening is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven.

Wij hebben de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en besproken met de certificerend actuaris. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de voorziening pensioenverplichtingen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Pensioenwet. Wij hebben de certificerend actuaris instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak en attentiepunten. Wij hebben de rapportage van de certificerend actuaris geëvalueerd en de uitkomsten besproken. Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen.

Waardering van (illiquide) beleggingen

De beleggingen zijn een significante post op de balans van Stichting Heineken Pensioenfonds. Deze beleggingen dienen volgens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde.

Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten, maar er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van waarderingsmodellen en -technieken (de illiquide beleggingen). Het met behulp modellen en technieken bepalen van de marktwaarde is complex en bevat subjectieve elementen die bij de berekening worden gehanteerd.

In de grondslagen voor waardering van activa en passiva op pagina 56 en 57 alsmede in noot 2 bij de jaarrekening geeft Stichting Heineken Pensioenfonds inzicht in de gehanteerde waarderingmethoden van de beleggingen. Uit deze toelichting blijkt dat ultimo 2017 ruim € 0,9 miljard (27% van de totale beleggingen) is gewaardeerd met behulp van waarderingsmodellen en technieken.

Transparantie ten aanzien van de uitvoeringskosten

Stichting Heineken pensioenfonds geeft in noot 14 en in noot 17 bij de jaarrekening en in het verslag van het bestuur op pagina 21 tot en met 23 inzicht in de uitvoeringskosten van vermogensbeheer (inclusief transactiekosten) en pensioenuitvoering, inclusief een toelichting welke aannames en schattingen zijn gedaan alsmede een verantwoording over de samenstelling van deze kosten.

Wij hebben de verantwoording van de uitvoeringskosten door middel van gegevensgerichte werkzaamheden zoals cijferanalyses en deelwaarnemingen gecontroleerd. Verder hebben wij de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de uitvoeringskosten van vermogensbeheer (inclusief transactiekosten) binnen de uitgangspunten en berekeningsmethodiek van de Pensioenfederatie beoordeeld.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- De kerncijfers.
- Het verslag van het bestuur.
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de kerncijfers, het verslag van het bestuur en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is, waarbij opgemerkt wordt dat het bestuur op basis van de Pensioenwet het korten van pensioenen als ultimum remedium kan inzetten.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 22 mei 2018

Deloitte Accountants B.V.

Paraaf voor identificatiedoeleinden:

E.M. van der Hall RA

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Personalia per 31 december 2017

Bestuur

R. van den Berg
R.C. Beukhof
R.C. Bouwman
L.P. Geenen-van Straaten
N. Groot
R.P. Hoytema van Konijnenburg (voorzitter)
M. Kamermans
H.F.M. Konijn

Verantwoordingsorgaan

I. Ardonne
W. Bakker
O.E. Flippo (voorzitter)
H.P.C.M. Jansen
S.O. Koornstra
J.F.A. van Lint
J. Muller
J.L. Sträter
V.H.M. Teunissen

Beleggingsadviescommissie

J.L.M. de Jong
P.D.H. Menco
G.L.J. de Vrij
F. de Waardt (voorzitter)

Beleggingscommissie

R.C. Beukhof
M. Euverman (voorzitter)
R.P. Hoytema van Konijnenburg

Communicatiecommissie

C.R. Boekkooi
P.W. Everts
N. Groot (voorzitter)
M. Kamermans
F.N. Tjaarda
A.M. van der Valk

Commissie Fondsdocumenten en Pensioenzaken

C.R. Boekkooi
L.P. Geenen-van Straaten (voorzitter)
N. Groot
A.M. van der Valk
F. de Waardt

Commissie Financiële Rapportage en Risicobeheersing

F.M. Boonstoppel
M. Kamermans
H.F.M. Konijn (voorzitter)
M.H.C. Vervark-Straathof
F. de Waardt

Directeur

F. de Waardt

Risicomanager

F.M. Boonstoppel

Adviserend actuaris

Drs. D.H. Kleinloog AAG
(Sprenkels & Verschuren)

Waarmerkend actuaris

Drs. S. I. Keijmel AAG (Mercer)

Accountant

E.M. van der Hall RA (Deloitte)

Compliance officer

Nederlands Compliance Instituut

Visitatiecommissie 2017

J. Groenewoud
H.J.P. Strang
D. Wenting

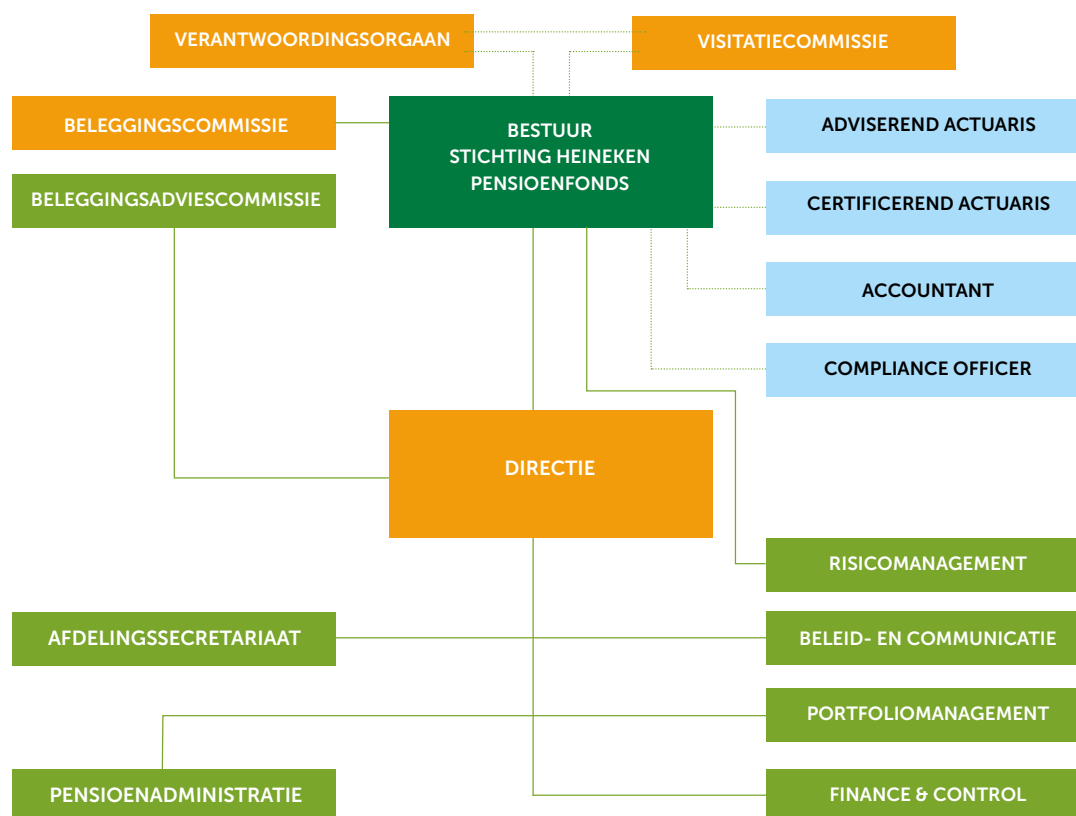
Raad van Toezicht

(benoemd per 1 januari 2018)
E. Capitain
M. Hoekstra (voorzitter)
D. Wenting

BIJLAGE 2

Organogram

De opzet van de organisatie van de Stichting Heineken Pensioenfonds is hieronder weergegeven. Deze opzet geeft de situatie per ultimo 2017 weer. In het verslag van het bestuur is een beschrijving per orgaan te vinden. De personele invulling staat vermeld onder personalia.

- Bestuur
- Rapporteert/adviseert direct aan Bestuur
- Externe partijen
- Rapporteert/adviseert aan de Directie

* Om de werkzaamheden optimaal te kunnen uitvoeren heeft het bestuur commissies ingesteld die onder meer tot taak hebben bestuursbesluiten voor te bereiden. Het Bestuur van de Stichting Heineken Pensioenfonds beschikt tevens over de volgende bestuursondersteunde commissies: Communicatiecommissie, Commissie Fondsdocumenten en Pensioenzaken en de Commissie Financiële Rapportage en Risicobeheersing.

RAPPORTAGE MEETBARE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN 2017

De hieronder geformuleerde meetbare strategische doelstellingen zijn vastgesteld op grond van de in ALM-studie die in 2015 heeft plaatsgevonden en zullen gelden tot het vaststellen van nieuwe meetbare strategische doelstellingen op grond van een nieuwe ALM-studie.

Deze doelstellingen zullen ten minste jaarlijks worden beoordeeld en indien nodig worden herijkt. Er zal per kwartaal een rapportage worden gegeven over de strategische doelstellingen.

De kleur die aan de doelstelling is gegeven, laat zien of de doelstelling behaald is. In de tabel hieronder is de betekenis van de kleuren weergegeven:

Doelstelling is gehaald

(o.g.v. de laatst bekende informatie)

Doelstelling is niet gehaald

(o.g.v. de laatst bekende informatie) en moet in de gaten worden gehouden

Doelstelling is niet gehaald

(o.g.v. de laatst bekende informatie) en moet worden verbeterd

Maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid

Er wordt een verantwoord beleggingsbeleid met aandacht voor duurzaamheid gevoerd.
Het HPF voert een verantwoord beleggingsbeleid met aandacht voor duurzaamheid.

Doelstelling is een plaats bij de beste 25 fondsen van NL in de ranking van de jaarlijkse meting door VBDO.

Het HPF heeft in 2017 de 11e plaats behaald.

Financieel beleid (gedeeltelijk beïnvloedbaar)

De beleidsdekkingsgraad moet zo spoedig mogelijk maar in ieder geval binnen 10 jaar voldoende zijn om volledige toeslag te kunnen verlenen o.g.v. het herstelplan (indexatiedrempel).

Het HPF heeft in het herstelplan kunnen aantonen dat de beleidsdekkingsgraad binnen 10 jaar voldoende kan zijn om volledige toeslag te kunnen verlenen.

De actuele dekkingsgraad moet ten minste 105% zijn.

De actuele dekkingsgraad ultimo 2017 bedraagt 112,7%.

De uitkomsten van het beleid moeten binnen normen van de Haalbaarheidstoets blijven.

De resultaten van de haalbaarheidstoets 2017 blijven binnen de normen van de Haalbaarheidstoets.

Uitvoering

Een hoge mate van tevredenheid van geledingen over de uitvoering van de regeling.

De werkgever, de werknemers en pensioengerechtigden zijn tevreden over de uitvoering van de pensioenregeling. Bij de uitvraag naar de effectiviteit van de communicatiemiddelen is tevens de klanttevredenheid uitgevraagd. Hierbij hebben 867 deelnemers, 100 gewezen deelnemers en 477 pensioengerechtigden deelgenomen.

- 90,6% vindt het algemeen functioneren van het HPF goed tot uitstekend.
- 87% heeft aangegeven dat zij vertrouwen in het HPF dat het de belangen goed en professioneel behartigt.

Klachten over de uitvoering van de pensioenregeling zijn beperkt en bedragen maximaal twee gegronde klachten per jaar.

Er zijn geen gegronde klachten binnen gekomen in 2017.

De uitvoeringskosten mogen niet meer dan 2 maal het gewogen gemiddelde van de NL pensioenfondsen bedragen.

De gewogen kosten per deelnemer van het HPF bedroegen in 2016 € 207,-.

De gewogen kosten per deelnemer van het HPF over 2017 zijn nog niet bekend. Hierover zal in de rapportage over Q2 2018 gerapporteerd worden.

De uitvoeringskosten zijn vergelijkbaar (niet meer dan 10% hoger dan het gemiddelde) dan de uitvoeringskosten van NL (ondernemings)pensioenfondsen van een gelijke omvang volgens de jaarlijkse benchmark van Kasbank.

Uit de jaarlijkse benchmark van Kasbank over de uitvoeringskosten van 2016 zitten de uitvoeringskosten van het HPF voornamelijk onder gemiddelde.

Het benchmarkonderzoek van Kasbank over 2017 moet nog worden uitgevoerd. Hierover zal ultimo 2018 gerapporteerd worden.

Positieve verklaring van de accountant. Een of minder significante bevindingen van de accountant (officiële definitie accounting) t.a.v. de uitvoering van de pensioenregeling en/of het vermogensbeheer.

Er is over 2016 een positieve verklaring van de accountant verkregen en de accountant had geen significante bevindingen.

De verklaring van de accountant over 2017 is nog niet verkregen. Hierover zal in de rapportage over Q2 2018 gerapporteerd worden.

Geen of weinig bevindingen van certificerend actuaris t.a.v. de uitvoering van de pensioenregeling en/of het vermogensbeheer die aanleiding zijn om een opmerking in de Actuariële Verklaring op te nemen en daarover melding te doen aan DNB.

Er zijn over 2016 geen bevindingen die aanleiding zijn om een opmerking in de Actuariële Verklaring op te nemen en daarover melding te doen aan DNB van de certificerend actuaris verkregen.

De verklaring van de certificerend actuaris voor 2017 is nog niet verkregen. Hierover zal in de rapportage over Q2 2018 gerapporteerd worden.

Kostenvoorziening

De kostenvoorziening moet voldoende zijn om als gesloten, slapend fonds zonder verdere inkomsten van buitenaf (behoudens beleggingsrendement) te blijven voortbestaan, totdat het fonds dusdanig klein is geworden dat het niet langer efficiënt meer is om zelfstandig door te gaan (2016: 2% van de voorziening).

In 2017 bedraagt dit 2% van de voorziening.

De kostenvoorziening moet minimaal 10 maal de jaarlijkse uitvoeringskosten zijn.

De kostenvoorziening ultimo 2016 was € 65 miljoen. Per jaar geven we € 2 miljoen uit.

Hierdoor kunnen we 32,5 jaar voort kunnen bestaan.

De kostenvoorziening ultimo 2017 is nog niet bekend. Hierover zal in de rapportage over Q2 2018 gerapporteerd worden.

Deelnemersbestand (niet beïnvloedbaar)

Minder dan 60% van de voorziening pensioenverplichtingen heeft betrekking op gepensioneerden.

De voorziening pensioenverplichtingen t.a.v. gepensioneerden per 31-12-2016 is 49%.

De voorziening pensioenverplichtingen t.a.v. gepensioneerden is nog niet bekend. Hierover zal in de rapportage over Q2 2018 gerapporteerd worden.

Het aantal actieven daalt minder dan 20% in 5 jaar tijd.

Het aantal actieven is per 31-12-2017 gedaald met 11%.

Premiebeleid (beperkt beïnvloedbaar)

Het premiestuur bedraagt meer dan 1% van de totale voorziening pensioenverplichtingen.

Het premiestuur voor 2017 bedraagt 2,1%.

De premiedekkingsgraad draagt positief bij aan de dekkingsgraad indien het VEV nog niet bereikt is.

De premiedekkingsgraad is in 2017 bedraagt 102% (dus >100%), maar draagt niet positief bij aan de dekkingsgraad.

Behoud koopkracht ((toeslagbeleid (beperkt beïnvloedbaar) en kortingsbeleid (niet beïnvloedbaar))

De toeslagambitie is om de pensioenen jaarlijks te verhogen o.b.v. prijsindex.

Het HPF heeft in 2017 geen toeslag verleend (norm 0,45%).

In de afgelopen 5 jaar is minimaal 50% van de toeslagnorm toegekend en in de afgelopen 10 jaar is minimaal 70% van de toeslagnorm toegekend.

Aan de actieven is over de afgelopen 5 jaar (t/m 2017) 1,6% toeslag verleend. De norm bedroeg 7,29%. De toekenningen bleven daarmee meer dan 50% achter op de norm.

Aan de slapers en gepensioneerden is over de afgelopen 5 jaar 0,45% toeslag verleend.

De norm bedroeg 6,86%. De toekenningen bleven daarmee meer dan 50% achter op de norm.

Aan de actieven is over de afgelopen 10 jaar 7,28% toeslag verleend.

De norm bedroeg 20,08%. De toekenningen bleven daarmee meer dan 30% achter op de norm. Aan de slapers en gepensioneerden is over de afgelopen 10 jaar 3,13% toeslag verleend. De norm bedroeg 17,33%. De toekenningen bleven daarmee meer dan 30% achter op de norm.

Communicatiebeleid

Correcte, tijdige en duidelijke communicatie.

- *Premie- en toeslagbrieven uiterlijk medio februari*
- *UPO's uiterlijk 30 september*
- *Pensioen 1-2-3 bij indiensttreding binnen 3 maanden*
- *Communicatie moet aansluiten bij verwachtingen (correctheid en duidelijkheid)*

In 2017 zijn deze communicatie-uitingen tijdig gestuurd. De communicatie-uitingen zijn naar aanleiding van DNB over de uitgesproken verwachting t.a.v. toeslagverlening aangepast om de communicatie-uitingen beter te laten aansluiten op de verwachtingen.

Communicatie sluit aan bij doelgroep en is persoonlijk.

- *Niet algemene communicatie dient per doelgroep te worden opgesteld*

De communicatie-uitingen zijn per doelgroep ingesteld in 2017.

Communicatie gaat steeds meer digitaal.

- *Stijgend percentage bereik Berichtenbox van MijnOverheid.nl*
- *Tenminste 50% digitaal versturen via de Berichtenbox op middellange termijn*

Wettelijke communicatie wordt in eerste instantie verstuurd via de Berichtenbox van MijnOverheid.nl. In 2017 werd 47,72% van deze communicatie aan actieven via de Berichtenbox verstuurd (2016: 40,82%) en 51,92% aan pensioengerechtigden (2016: 29,04%).

Een hoge mate van tevredenheid van belanghebbenden over de communicatie.

- *Check in 2017 door meten effectiviteit van communicatie-uitingen en tevredenheid*

Uit de enquête van de effectiviteit van communicatie-uitingen en tevredenheid blijkt dat er een hoge mate van tevredenheid is onder de participanten aan de enquête: 88% heeft aangegeven dat het HPF voldoende communiceert en de resultaten ten aanzien van de begrijpelijkheid verschillende communicatiemiddelen zijn goed.

Communicatie in Nederlands en Engels

Er vindt momenteel nog beperkte communicatie in het Engels plaats. In 2018 zal in ieder geval de website in het Engels beschikbaar worden en zal het UPO Engelstalig worden verstuurd op verzoek.

Vier keer per jaar versturing van nieuwsmail.

De nieuwsmail is in 2017 vier keer verstuurd.

Diversiteitsbeleid

Aansluiten bij deelnemersbestand (thans 15% vrouwen).

Om volledig aan te sluiten bij het deelnemersbestand zouden er twee vrouwen in het bestuur en in het VO moeten zitten.

Ten minste één vrouw in het bestuur.

Ten minste één vrouw in de RvT
 Ten minste één vrouw in het VO
 Ten minste één bestuurslid onder 40 jaar

Ten minste één lid van RvT onder 40 jaar
 In de RvT zitten geen leden onder 40 jaar. Het aanbod van leden onder 40 jaar is beperkt.

Ten minste één lid VO onder 40 jaar

Risicomanagement

Strategisch en operationeel risicomanagement worden door het bestuur onderzocht en nader bepaald. Medio 2018 moet dit proces zijn afgerond.

Geschiktheidsbeleid

Aandachtsgebieden deskundigheid

	Niveau A of B
Besturen organisatie	B, bij ten minste drie bestuursleden
Wet- & regelgeving	B, bij ten minste twee bestuursleden
Pensioenregelingen & -soorten	B, bij ten minste twee bestuursleden
Beleggingen	B, bij ten minste drie bestuursleden
Jaarverslaggeving	B, bij ten minste drie bestuursleden
Actuariële aspecten	B, bij ten minste twee bestuursleden
Administratieve organisatie en IC	B, bij ten minste drie bestuursleden
Uitbesteding	B, bij ten minste twee bestuursleden
Communicatie	B, bij ten minste twee bestuursleden

Kerncompetenties

Verantwoordelijk	X, aanwezig
Onafhankelijkheid	X, aanwezig
Loyaliteit	X, aanwezig
Samenwerken	X, aanwezig
Strategisch denken	B, bij ten minste drie bestuursleden
Multidisciplinair denken en oordeelsvorming	B, bij ten minste drie bestuursleden
Omgevingsbewust zijn	B, bij ten minste drie bestuursleden
Besluitvaardigheid	B, bij ten minste drie bestuursleden
Overtuigingskracht	B, bij ten minste drie bestuursleden

Overige competenties

Reflecterend vermogen	B, bij ten minste twee bestuursleden
Communicatief vermogen	B, bij ten minste twee bestuursleden
Stressbestendigheid	B, bij ten minste twee bestuursleden
Authenticiteit	B, bij ten minste twee bestuursleden
Onderhandelingsvaardigheid	B, bij ten minste twee bestuursleden
Klant- en kwaliteits- & resultaatgerichtheid	B, bij ten minste twee bestuursleden
Strategische sturing	B, bij ten minste twee bestuursleden

Competenties voorzitter

Voorzittervaardigheid

B, bij ten minste twee bestuursleden,
waaronder de voorzitter

Leiderschap

B, bij ten minste twee bestuursleden,
waaronder de voorzitter